

אדיסו רטה Adissu Reta

00:00:02:13 00:00:00:06
מהו השם המלא שלך?
-אדיסו רטה.

00:00:05:03 00:00:03:17
מהם השמות של הוריך?

00:00:10:00 00:00:05:12
שמות הוריי הם,
לאבי קוראים הלוחם רטה גזאן'

00:00:13:05 00:00:10:18
לאמי קוראים גב' סלהיני' נגוסה.

00:00:20:04 00:00:14:24
במחוז גונדר באיזור טקל-דינגא
היה מקום שנקרא ארמה-צ'יא

00:00:26:05 00:00:21:17
הייתה שם עיירה מיוחדת בשם
דברה-סינה-מרים במקום שנקרא מדוייה

00:00:27:20 00:00:26:17
הורי היו חיים שם.

00:00:35:18 00:00:29:01
נולדתי בשנת 1929
בזמן שהוריי חיו שם.

00:00:46:02 00:00:38:20
נולדתי וגדלתי שם במדוייה,
מאז היותי ילד קטן ועד שגדלתי

00:00:54:19 00:00:46:16
הייתי שומר על העגלים והבקר
כך הייתי עוזר למשפחתי.

00:00:58:24 00:00:55:00
ואז כשגלדתי ונהיה אדם בוגר

00:01:04:14 00:01:00:13
הצטרפתי לעבודות חקלאות והתחלתי
לעבוד בחרישת שדות בתור איכר

00:01:10:07 00:01:06:03
וכך הייתי תומך בהוריי.

00:01:15:22 00:01:11:07

ספר לנו על המקום שנולדת בו,
-המקום נקרא מדווייה.

00:01:17:11 00:01:16:02
המקום נקרא מדווייה?
-כן.

00:01:22:23 00:01:17:19
מה המשמעות של השם שלך?
-מה כוונתך, למה קראו לי בשם אדיסו?

00:01:29:08 00:01:24:15
לפני שנולדתי מת להורי בן זכר,

00:01:34:17 00:01:31:01
ואז כשאני נולדתי הם העניקו לי
את השם אדיסה

00:01:41:05 00:01:36:19
הם התכוונו לומר שאני חדש עבורם
ולכן אימי נתנה לי את השם אדיסה

00:01:43:13 00:01:41:07
אבל אבי היה קורא לי בשם גרהנו.

00:01:46:18 00:01:45:19
אבי היה קורא לי בשם גרהנו.

00:01:48:24 00:01:46:20
ז"א יש לך שני שמות?
-כן, יש לי שני שמות.

00:01:55:03 00:01:50:21
במהלך חיינו עסקנו בעיקר
בעבודות חקלאות

00:02:00:14 00:01:56:14
בנסוף לזה אבי היה נפח
ועבד עם מתכות.

00:02:05:06 00:02:01:18
לכן גם אני למדתי שם
את העבודה עם מתכות

00:02:10:08 00:02:05:21
לאחר שהתחלתי לעבוד כנפח, הגדירו
את העבודה הזו כעיסוק העיקרי שלי

00:02:18:04 00:02:12:01
לכן אנשים שנו אלינו שנכין להם

מחרשות, סלים, מגשים, וסכינים.

00:02:28:06 00:02:18:05
היות ואנשים מתפתחים עם הזמן,
הייתי רואה את אבי מתקן כלי נשק.

00:02:38:15 00:02:29:04
לכן לקחתי את זה ברצינות והתחלתי
לבדוק נשקים שהתקלקלו או נשברו

00:02:43:06 00:02:38:18
והייתי מתקן את אותם לפי הצורך
באם זה חרבות, חוטי טיל או קליעים

00:02:48:16 00:02:43:08
היית מתקן כולל את הידיות עץ שנשברו
עסקנו בתיקון כלי הנשק במהלך חיינו

00:02:55:06 00:02:50:00
זהו אבי,
תחילה הוא עסק בחקלאות

00:02:59:08 00:02:56:02
לאחר מכן הוא עבד עם מתכות כנפח

00:03:04:16 00:02:59:11
בנוסף לזה הייתי רואה אותו
מתקן חלקים לכלי נשק שנשברו.

00:03:13:23 00:03:04:18
לכן למדתי מאבי איך לתקן כלי נשק
והייתי מתקן דברים יותר מסובכים.

00:03:22:08 00:03:15:03
כמה אחים היו לך?
-אחד מאחיי לא היה בירא

00:03:26:19 00:03:23:12
מה הוא היה?
-הוא היה אדם חולה

00:03:30:10 00:03:27:19
הוא נפטר אחרי שהוא עלה לארץ.

00:03:37:06 00:03:31:02
אבל אחינו הגדול היה
אדם מוכר ומוערך

00:03:44:23 00:03:37:11
אנשים היו משבחים ומהללים אותו,

וגם הוא הלך לעולמו.

00:03:49:03 00:03:45:15

הוא מת ממחלה כלשהי?

-כן, הוא מת ממחלה.

00:03:52:23 00:03:49:08

פעם הבנים לרוב לא היו שורדים

ומגיעים לגיל מבוגר.

00:03:58:22 00:03:53:21

ממה זה נגרם, ממחלות?

-כן, הם היו מתים ממחלות.

00:04:14:00 00:04:02:24

ז"א אביך לימד אותך בילדותך את

עבודות חקלאות, תיקון נשקים, ונפחות

00:04:14:16 00:04:14:02

כן!

00:04:20:04 00:04:14:18

באיזו דרך הילדים היו לומדים את

העבודות מההורים שלהם?

00:04:25:16 00:04:20:20

הילדים היו רואים איך אביהם או אמם

היו עובדים

00:04:31:15 00:04:25:23

והבנות היו רואות את אימן

איך הן היו עושות את עבודתן

00:04:34:14 00:04:31:17

ולומדות את העבודה

ומתחילות לעבוד בזה.

00:04:37:12 00:04:34:23

כמו כן הבנים היו רואים

את אביהם עובד

00:04:43:20 00:04:38:05

אני הייתי מנסה לעבוד כמו אבי והוא

היה מעודד ומחזק אותי.

00:04:49:07 00:04:44:15

לכן הילדים למדו את העבודות מהוריהם

אחרת איך ילדים יכולים ללמוד לבדם!?

00:04:56:13 00:04:49:24

בן כמה היית כשהתחלת ללמוד
את העבודות הברזל מאביך?

00:05:03:17 00:04:56:19
כשהתחלתי ללמוד את עבודות הברזל
הייתי בערך בן 17.

00:05:09:18 00:05:05:15
הייתי בערך בן 17,
עבדתי בזה במשך כמה שנים

00:05:12:03 00:05:10:19
כשהייתי בן 22,

00:05:21:02 00:05:14:06
אבי הלך לעיר שנקראת מַרְבָּה וביקש
בשבילי את ידה של בתו של מר' ארמיאס

00:05:26:09 00:05:22:03
וחיתנו אותי עם אישתי הנוכחית
גב' בירצ'קו ארימאס.

00:05:28:14 00:05:27:18
חיתנו אותי בגיל 22.

00:05:30:01 00:05:28:16
התחתנת בגל 22,
-כן.

00:05:33:14 00:05:30:16
במה היית עובד מרגע שקמת בבוקר
ועד הערב?

00:05:39:17 00:05:35:05
זה תלוי בסוג העבודה, אם צריך לשמור
על הצאן שמרתי עליהם במהלך היום

00:05:44:03 00:05:39:20
ואם צריך לשמור על השדות כדי
שהציפורים לא ישמידו את היבולים

00:05:49:16 00:05:44:05
אבי היה שולח אותי לשמור על השדות
ואז הייתי הולך לשמור.

00:05:57:18 00:05:53:21
עם מי היית משחק בילדותך,
אילו משחקים היו לכם?

00:06:03:17 00:05:59:02

אין סוף למשחקים ששיחקנו בילדות,

00:06:10:00 00:06:03:19
היינו משחקים במחבואים, במשחקי כדור
בהיאבקות, קפיצות

00:06:15:13 00:06:11:16
היו לכם שעות מסויימות למשחקים
או שהייתם משחקים מתי שרציתם?

00:06:19:02 00:06:15:14
לא היו לנו שעות מסויימות,
שיחקנו עד שחזרנו לביתנו.

00:06:24:10 00:06:19:04
שיחקתם אחרי שעות העבודה שלכם?
-יכולנו לשחק גם בזמן שמירה על הצאן

00:06:30:00 00:06:24:23
שיחקנו בזמן ששמרנו על הצאן,
לאחר מכן הלכנו לעבוד

00:06:34:09 00:06:31:07
בזמן העבודה לא יכולנו לשחק
במשחקי כדור או במחבואים

00:06:36:11 00:06:35:01
עסקנו רק בעבודה.

00:06:42:03 00:06:37:15
האם היו בתי ספר באיזור שחייתם בו?
-לא היו בתי ספר.

00:06:43:06 00:06:42:06
לא היה כלום?
-לא היה.

00:06:46:17 00:06:43:08
לא היו בתי ספר ממשלתיים או פרטיים?
-לא היה כלום.

00:06:53:12 00:06:46:21
באיזור שלנו כשהילד גדל
ומסוגל להחזיק ברזל

00:07:01:07 00:06:55:06
היו מלמדים אותנו לרתח ברזלים,
למעט מזה לא היו לימודים אחרים.

00:07:08:15 00:07:01:11

במקרה שלי אחותי לקחה אותי לדודים
שלנו לעיר שנקראת גאיינא,

00:07:15:18 00:07:09:08
הלכנו לשם בגלל שהיו לה כאבי שיניים
ושם היה מורה ותיק בשם אבא גובאו

00:07:19:23 00:07:15:21
באיזה איזור זה היה?
-באיזור גאיינא שם המורה היה מלמד

00:07:27:15 00:07:20:00
אחותי אמרה לי שאתחיל ללמוד אצלו
אותיות עד שהיא תתאושש מהמחלה שלה

00:07:31:05 00:07:27:21
ואז התחלתי ללמוד אצל אותו המורה
למדתי אצלו במשך שלושה שבועות.

00:07:38:03 00:07:31:19
אותו המורה תמיד ביקש להביא לו
תלמידים, כמו כן הוא היה עיוור

00:07:42:17 00:07:38:09
למרות זאת כשהוא לימד אם תלמיד היה
מדלג על אות הוא היה אומר לו שדילג.

00:07:44:02 00:07:43:00
הוא לימד אותך את האותיות א-ב?

00:07:48:23 00:07:44:05
למדתי אותיות ועברתי לקרוא ספרים
בזכות השלושה שבועות שלמדתי אצלו.

00:07:53:01 00:07:49:02
זה המקום הראשון שלמדת בו אותיות?
-כן, שם למדתי בפעם הראשונה.

00:07:57:14 00:07:53:11
ואחרי זה למדת לבדך קרוא וכתוב?
-כן.

00:08:03:20 00:07:58:15
מאז התחלתי ללמוד בעצמי
ולתרגל את האותיות.

00:08:11:17 00:08:05:19
מי היה בשלטון באתיופיה
בזמן שנולדת?

00:08:13:08 00:08:12:00
בזמן שאני נולדתי?
-כן.

00:08:20:15 00:08:13:19
נולדתי אחרי שנה שהאיטלקים נכנסו
לשלוט באתיופיה

00:08:25:19 00:08:22:07
הם נכנסו לאתיופיה בשנת 1928
ואני נולדתי בשנת 1929.

00:08:36:21 00:08:30:00
האם הייתה היסטוריה שהיו מספרים
על המקום שנולדת בו?

00:08:41:20 00:08:38:07
מי היה מספר?
-האם היה למקום היסטוריה מוכרת

00:08:50:15 00:08:41:22
אלו דברים בידלו את הכפר שנולדת בו
משאר המקומות?

00:08:54:13 00:08:50:20
לא היה בידול!

00:09:01:21 00:08:54:18
נולדתי וגדלתי בכפר שנקרא מדוייה
עוד לפני שהתבגרת

00:09:08:16 00:09:02:10
עזבנו את הכפר ועברנו להתגורר
בכפר סמוך שנקרא קלט-גה.

00:09:12:16 00:09:08:18
ז"א גדלת שם?
-כן, גדלתי שם.

00:09:14:09 00:09:12:17
איך נקרא המקום?
-קלט-גה.

00:09:15:20 00:09:14:11
קלט-גה?
-כן.

00:09:20:24 00:09:16:18
איך המקום קלט-גה היה נראה?
-המקום היה טוב,

00:09:30:08 00:09:21:24
באותו מקום פעם נקברו
אנשים צדיקים.

00:09:32:15 00:09:30:19
זה היה קרוב לעיר גונדר?
-לא.

00:09:36:04 00:09:33:00
הכין זה נמצא?
-זה בערך מרחק הליכה של יום אחד.

00:09:42:17 00:09:38:02
המקום נמצא במערב
בכיוון שהשמש שוקעת בו.

00:09:50:21 00:09:44:00
למה עברתם להתגורר שם?
-אחי הגדול נפטר בכפר שנולדתי בו

00:09:58:11 00:09:51:21
כשאחי מת הוריי פחדו שאני בנם היחיד
אדבק במחלה ואמות

00:10:03:18 00:09:59:06
בגלל זה הם עזבו את הכפר שנולדת בו?
-כן, הוריי עזבו וגרנו שם יחד.

00:10:08:03 00:10:05:00
האם להוריך היה בבעלותם אדמות
שחרשו אותם?

00:10:12:23 00:10:08:06
אף אחד בכפר לא יכל לטעון על בעלות
באדמות

00:10:14:00 00:10:13:00
אין דבר כזה?
-אין.

00:10:18:01 00:10:14:03
האדמה שתפסת מראש היא שייכת לך,
והאדמה שמישהו אחר תפס שייכת לו

00:10:22:18 00:10:18:23
באם היו אדמות לא תפוסות,
היה אחראי בשם צ'יקה

00:10:28:00 00:10:22:20

היו פונים אליו ומבקשים ממנו את האדמה הפנויה, והוא מאשר להם.

00:10:31:02 00:10:28:14
האיזור היה מיוער, לכן האחראי מאשר להם לעבוד על האדמות.

00:10:34:00 00:10:31:05
היו תשלומי מיסים על החזקת אדמות? -אין תשלומים.

00:10:35:23 00:10:34:03
לא היו תשלומים לממשלה? -לא היו תשלומים.

00:10:39:24 00:10:36:02
גם אם היה מגיע אדם לכפר שלנו ממקום מרוחק הוא יכל לעבוד באדמה ולהתפרנס

00:10:44:13 00:10:40:12
לא היינו באים אליו בטענות על כך שהוא עובד על האדמות שלנו.

00:10:51:06 00:10:47:20
איך היה תנאי המזג האוויר בכפר, היה חם או קר?

00:10:57:16 00:10:51:08
המזג האוויר היה מאוד נוח, האזור לא היה מדבר ולא קר מידי

00:11:02:00 00:10:58:22
מה היה ניתן לגדל שם, אלו דברים הייתם מגדלים שם לרוב?

00:11:05:17 00:11:02:16
היינו מגדלים חיטה, תירס, טף

00:11:14:01 00:11:06:21
ותירס בר, היו הרבה סוגי תירס שהיינו מגדלים בכפר.

00:11:18:11 00:11:14:03
היבול שהפקתם היה לשימוש הביתי שלכם או שגם הייתם מוכרים אותם?

00:11:27:04 00:11:19:07
מי שהפיק הרבה יבול היה מוכר, ומי שלא היה לוקח את היבול לעצמו.

00:11:34:21 00:11:29:08
האם חיו הרבה יהודים בכפר שלכם?
-היו מספרים שפעם חיו שם יהודים

00:11:40:04 00:11:35:13
פעם היהודים היו חיים בסוואנה

00:11:48:18 00:11:40:06
עם הזמן הם התחילו לעזוב לאיזורים
שמוסדר בהם חוקים בסמוך לעיר גונדר.

00:11:55:20 00:11:49:04
אבל אבי נולד וגדל בכפר, הוא סירב
לעזוב את הכפר לכן חיינו שם.

00:12:06:17 00:11:57:18
איך היו היחסים של הנוצרים ומוסלמים
כלפי היהודים באיזור שלכם?

00:12:14:11 00:12:06:19
למעט לזה שלא אכלנו בשר אחד מהשני,
היחסים היו כמו אב ובן!

00:12:18:15 00:12:14:22
הם היו אומרים על ביתא ישראל שהם
אנשים נקיים,

00:12:26:17 00:12:18:17
הם אינם יודעים לקלל ולגדף,
אינם אוכלים אוכל שלא בורך

00:12:34:17 00:12:27:14
מכיוון שראו אותנו כאנשים טהורים,
הם היו מארחים אותנו באוהל נפרד

00:12:38:19 00:12:34:20
כדי שלא נכנס לבית הטמא שלהם
ככה הם התייחסו אלינו.

00:12:43:23 00:12:40:23
ז"א חיייתם ביחד בשלום?
-חיינו יחד בשלום!

00:12:51:21 00:12:48:06
באיזה גיל התחתנת?
-בגיל 22.

00:12:53:04 00:12:51:22
בגיל 22?
-כן.

00:12:57:02 00:12:53:09
איך היה כשהתחתנתם?
-מה כוונתך?

00:12:59:20 00:12:57:05
מהיכן אשתך ומי חיתן אותכם?

00:13:08:13 00:13:00:14
אבי הלך לעיר שנקראת "מַרְבֵּה" וביקש
בשבילי את ידה של בתו של מר' ארמיאס

00:13:16:13 00:13:10:01
אשתו של מר' אליאס ארמיאס קראו לה
גב' אברט טפרה היא בתו של אדון טפרה

00:13:21:23 00:13:17:12
פעם הורינו היו הולכים רחוק לחפש
כלה ולשדך אותה לבנם.

00:13:25:14 00:13:22:20
להבדיל מהיום שקרובי משפחה
נישאים זה לזו ונהיים בעל ואישה

00:13:32:22 00:13:26:05
פעם הלכו לחפש רחוק, היה לוקח להם
יומיים להגיע לאזור אַרְמִצ'או ומַרְבֵּה

00:13:36:13 00:13:34:00
לכן אבי הלך לשם וחיתן אותי איתה.

00:13:39:07 00:13:37:00
כמה ילדים יש לכם?
-לנו?

00:13:45:20 00:13:41:10
ברוך ה' יש לי שמונה ילדים.

00:13:54:16 00:13:46:01
האם היית עושה את העבודות היד
במקביל לעבודות חקלאות או לאחר מכן

00:13:57:09 00:13:55:01
מתי התחלת לעשות את העבודות היד
ואיך התחלת את זה?

00:14:05:13 00:13:57:11
אוקיי, סיפרתי לך שיש לי 8 ילדים
מאישתי הנוכחית

00:14:09:24 00:14:05:15
בנוסף אליהם יש לי 2 ילדים נוספים
מאישה אחרת, ז"א יש לי 10 ילדים.

00:14:13:12 00:14:10:11
יש לך 10 ילדים ביחד?
-כן הם 10 ילדים.

00:14:17:17 00:14:13:14
את העבודות היד למדתי רק מלהסתכל.

00:14:21:18 00:14:18:24
הייתי מסתכל וחושב עם עצמי כיצד
לבצע את העבודה ועל התוצר שאקבל

00:14:26:01 00:14:21:21
לרוב אני עושה את העבודה
בצורה מיטבית ונקייה.

00:14:30:17 00:14:26:02
לפעמים היו מגיעים אליי סוגי מתכות
של כלי נשק שאינני מכיר

00:14:36:23 00:14:31:01
הנזקים שנגרמו לכלי נשק
זה משהוא שלא תיקנתי בעבר

00:14:41:04 00:14:37:20
תהיתי איך אוכל לתקן את זה,
בנוסף החלק השבור של הנשק היה חסר

00:14:47:08 00:14:42:22
אם היה לי את החלק השבור,
הייתי מכין את אותו החלק בעצמי

00:14:52:13 00:14:47:10
היה חסר את החלק השבור, לכן תהיתי
איך אמור להיראות החלק השבור שנעלם

00:15:00:03 00:14:53:11
ישנתי וחשבתי על חלק שיכול להתאים
והחלטתי לנסות את זה.

00:15:05:04 00:15:00:17
ואז למחרת הכנתי את החלק שחשבתי
עליו בלילה וזה התאים לחלק השבור.

00:15:13:04 00:15:08:00
כשאתה אומר כלי נשק כוונתך לרובים?
-כן.

00:15:14:22 00:15:13:07
כלי הנשק נשברים ומגיעים אליך,
כן,

00:15:17:03 00:15:15:00
החלק הפנימי של הנשק נשבר
ואז היו מביאים את זה אליי

00:15:20:08 00:15:17:24
איך אתה יודע מה נשבר?
-או שהקנה של הנשק נשבר

00:15:26:13 00:15:22:14
או שהקליעים של הנשק נתקעו,
או החלק שמעביר את הקליעים היה נשבר

00:15:29:24 00:15:27:11
במקרה הנ"ל החלק הפנימי נשבר ונפל.

00:15:33:08 00:15:31:13
ואז הבעלים של הנשק טען שחסר לו
את החלק הפנימי שנפל לו.

00:15:36:13 00:15:33:10
כשהסתכלתי על הנשק החלק
שנשבר היה חסר

00:15:42:09 00:15:38:00
תהיתי לעצמי איך ניראה החלק שנשבר
ואיך אוכל להכין את החלק שחסר

00:15:46:21 00:15:42:13
השבר היה בחלק בפנימי, ותהיתי מה
נכנס פנימה שגרם לשבור של החלק

00:15:51:20 00:15:48:11
ואז שיערתי לעצמי ממה השבר
יכול להיגרם ואיך ניתן לתקן אותו

00:15:55:19 00:15:52:01
חשבתי על זה במשך הלילה, ולמחרת
הכנתי את החלק וזה התאים לחלק שחסר.

00:16:00:22 00:15:57:01
היית פותח את זה?
-את הנשק? בוודאי שהייתי פותח אותו.

00:16:03:19 00:16:01:01
היית פותח ובודק את הנשק מבפנים?

-כן.

00:16:07:04 00:16:03:22
הייתי מפרק את כל החלקים
ובודק את הנשק.

00:16:12:22 00:16:08:11
מי לימד אותך את כל זה?
-למדתי את זה מאבי.

00:16:15:05 00:16:13:08
גם אביך היה מתקן נשקים?
-כן.

00:16:21:23 00:16:15:08
לפעמים היו פונים אליו אנשים שהנשק
שלהם התקלקל או נשבר

00:16:27:04 00:16:22:01
אז היה להם נשק שנקרא "ווצ'פו"
היו מבקשים מאבי שיעריך להם את הקנה

00:16:33:10 00:16:27:13
ואם הניצרה של הנשק היה שבור, הייתי
רואה אותו איך הוא מתקן ולומד ממנו.

00:16:40:06 00:16:34:04
התושבים שהחזיקו את הנשקים
לאילו מטרות השתמשו בזה?

00:16:41:13 00:16:40:09
המטרה של הנשק?
-כן.

00:16:46:11 00:16:42:22
זה היה אמצעי ההגנה העיקרי!

00:16:49:23 00:16:47:05
אם היית נושאת נשק,
אף אחד לא היה מטריד אותך

00:16:56:13 00:16:51:00
הנשק היה הגנה עצמית שלך
או שמשתמשים בו לעיטורים

00:17:00:03 00:16:56:24
ואם רצית לסחור ולמכור יכולת
לעשות את זה.

00:17:02:20 00:17:00:21

מה כוונתך שהנשק משמש לעיטורים?
-כן, הנשק משמש ליופי.

00:17:08:00 00:17:02:23
אם היו אומרים שמישהו מחזיק נשק היו
יודעים על אומץ שלו ומפחדים ממנו

00:17:09:20 00:17:08:04
אם היו שואלים אם יש למישהו נשק,
ואז משיבים להם שכן

00:17:13:21 00:17:10:00
ומזהירים אותם לא ללכת לביתו
בשעות לא מקובלות.

00:17:15:12 00:17:14:01
הנשק היה סמל לכבוד?
-כן, זה סימל כבוד.

00:17:18:12 00:17:17:12
זה כבוד!

00:17:23:10 00:17:18:24
אבל לרוב הנשק שימש להגנה עצמית?
-כן, זה בעיקר שימש להגנה.

00:17:29:02 00:17:23:15
מי שהיה הולך בלי נשק היה נשדד
או שהיו מרביצים לו

00:17:36:17 00:17:31:00
באם אין למישהו נשק הוא מבקש ממישהו
אחר שישאיל לו את נשקו ויוצא לדרכו.

00:17:39:02 00:17:37:17
היו גם משאילים נשק?
-כן.

00:17:43:12 00:17:39:05
או שהיו מבקשים מהבעלים של הנשק
שילך איתם יחד לאן שהם צריכים.

00:17:47:03 00:17:45:00
לרוב,
-הנשק שימש להגנה.

00:17:48:11 00:17:47:05
זה שימש להגנה?
-כן.

00:17:53:11 00:17:49:06
האם היה צריך אישור כדי לשאת נשק?
-לא צריך אישור, את מאשרת לעצמך.

00:18:00:00 00:17:54:11
יכולתי לקנות נשק ולעשות בו כרצוני?
-כן, את בעצמך קובעת את החוק.

00:18:08:11 00:18:03:05
כמה היה עולה נשק,
וכמה סוגים של רובים היו לכם אז?

00:18:14:20 00:18:08:15
סוגי רובים, פעם היו רובים שנקראים
"וויג'פון", "וויג'גרא", "שיבילי"

00:18:18:08 00:18:15:09
לאחר מכן היו נשקים שנקראו
"אלבי", "מינשיר"

00:18:23:08 00:18:19:02
ואז הגיעו נשקים שנקראים
"גונדה", "אמריקה", "דמלש".

00:18:25:19 00:18:24:00
היה לכם את כל הסוגים האלו?
-כן.

00:18:30:10 00:18:27:00
מה היה ההבדל העיקרי
בין כל סוגי הנשקים?

00:18:36:16 00:18:31:04
ההבדל ביניהם הוא שכל רובה מיוצר
במדינה אחרת,

00:18:39:18 00:18:36:22
כל הסוגי הרובים אינם מיוצרים
במדינה אחת.

00:18:42:08 00:18:40:12
כלי הנשק היו מגיעים מחוץ לאתיופיה?
-כן, הם הגיעו מחוץ לאתיופיה.

00:18:47:15 00:18:43:10
מה ההבדל בין הרובים?
-ההבדלים בין הרובים היו,

00:18:55:10 00:18:48:14
למעשה זה היה תלוי הרבה יותר

ביכולתו של נושא הנשק

00:19:01:05 00:18:55:13
מעבר לזה אם הרובה נקי מתקלות
זה לא היה עושה לך בושות

00:19:04:06 00:19:02:22
ולא היה מחטיא את המטרה.

00:19:10:05 00:19:05:00
באם הרובה זול כשירית הקליעים יכלו
להיתקע ובכך לפגוע בעצמך.

00:19:12:06 00:19:10:08
הקליע נשאר במקום?
כן, הקליע שירית.

00:19:17:18 00:19:13:12
לכן היו מבדילים בין הרובים
לפי הרובים שלא תוקעים את הקליעים.

00:19:24:01 00:19:17:21
איזה סוג רובה היה נחשב להכי טוב?
-"גונדה" "אמריקה", "מינשיר"

00:19:31:23 00:19:25:09
מה הבדיל אותם המהירות או הניקיון?
הם היו נקיים יותר.

00:19:36:01 00:19:32:03
מה כוונתך כשאתה אומר נקיים יותר?
רובים עוצמתיים שלא נתקעים

00:19:39:14 00:19:37:08
הרובים האלו אינם מחטיאים
ומאוד אמינים.

00:19:44:00 00:19:41:11
לאחר מכן הגיע סוג רובה שנקרא
"מוטר-ברט".

00:19:53:04 00:19:49:24
האם זה היה נחשב לעבודה?
מה?

00:20:00:15 00:19:53:06
האם תיקון נשקים היה נחשב למקצוע?
בוודאי.

00:20:05:16 00:20:00:24

אילו אנשים היו מגיעים אליך, ואיך הם ידעו שאתה היית מתקן נשקים?

00:20:07:22 00:20:05:18

אנשים שתיקנתי להם את הנשקים היו מספרים לאנשים אחרים

00:20:12:13 00:20:08:12

הם סיפרו לאחרים: "הנשק שלי התקלקל ופניתי לאדיסו והוא תיקן אותו היטב"

00:20:15:22 00:20:12:18

"הנה תסתכל איך הוא תיקן את הנשק" האיש משיב לו שגם הנשק שלו התקלקל

00:20:18:08 00:20:15:24

ואותו איש משיב לו שהוא יספר על כך למישהו אחר שהנשק שלו התקלקל.

00:20:21:23 00:20:19:16

וככה מפה לאוזן הם היו מגיעים אליך? -כן, ככה היו מגיעים אליי.

00:20:24:08 00:20:22:06

האם תיקנת את הנשקים בביתך? -כן, תיקנתי בבית שלי.

00:20:29:03 00:20:24:17

זה דורש ממך לנקוט באמצעי זהירות? -צריך להיזהר, וגם לא היה לי מאבטח

00:20:35:09 00:20:30:11

היו הרבה אנשים שהיו מסוכסכים ביניהם ואף הרגו אחד את השני

00:20:40:09 00:20:36:04

כשהיה פונה אליי אדם נקי שאינו מסוכסך ומוסר לי את נשקו שאתקן לו

00:20:42:22 00:20:40:10

הייתי מקבל ממנו את נשקו ואומר לו באיזה יום הנשק יהיה מוכן.

00:20:48:23 00:20:43:04

בין הימים האלו היו מגיעים אליי אנשים שהסתכסכו שאתקן להם את נשקם

00:20:53:02 00:20:49:17

הייתי משיב להם שאדם אחר פנה אליי לפנייהם שאתקן לו את הנשק שלו

00:20:59:17 00:20:53:05
הם היו משיבים לי "עד שהגענו אליך
חששנו לחיינו שאויבנו יהרגו אותנו"

00:21:02:00 00:20:59:22
ומבקשים ממני שאתקן את נשקם לפני
אותו האדם שפנה אליי לפניהם.

00:21:04:04 00:21:02:09
היו אנשים כאלה שהיו אומרים לך ככה?
-כן, היו אנשים כאלה.

00:21:09:07 00:21:04:06
ואז היית מתקן להם את זה מהר?
-במצבים כאלה מה שהייתי עושה הוא,

00:21:13:23 00:21:09:09
הייתי מאריך את מועד התיקון והמסירה
לאותו אדם שאינו מסוכסך

00:21:17:00 00:21:14:03
כדי שבין הימים יהיה לי זמן לתקן את
הנשק לאנשים המסוכסכים.

00:21:24:13 00:21:18:21
היו הרבה מקרים של נקמות דם?
-בוודאי שהיה!

00:21:28:07 00:21:24:15
למעשה בכפר שלנו היה
דבר שנקרא "ציפורים"

00:21:33:01 00:21:29:15
כשאנשים היו יוצאים למסע,
הם היו שואלים את ה"ציפורים".

00:21:39:05 00:21:33:03
מה הכוונה לשאול ציפורים?
-היו ציפורים שהיו צורחות

00:21:45:24 00:21:39:22
כשהציפורים היו צורחות, היה מנהג
עתיק שהיו הולכים לפיו

00:21:50:14 00:21:46:17
למשל היו אומרים שהציפור צרחה בצד
אחד למרות שהיא שהתה קודם בצד השני

00:21:55:10 00:21:51:14

ואז הוא לא היה הולך בכיוון שהציפור
צרחה מחשש שיקרה לו דבר רע וחוזר.

00:21:57:23 00:21:56:00
הוא לא היה הולך באותה הדרך?
-הוא לא היה הולך.

00:22:03:03 00:21:59:04
ואם המצב הפוך הוא אומר לעצמו שהדרך
בטוחה וטובה לו ויוצא לדרכו.

00:22:07:23 00:22:03:05
בגלל שיישמו את המנהג של הציפורים,
אנשים מסוכסכים לא היו נפגשים לעולם

00:22:12:08 00:22:08:03
בגלל ששני הצדדים היו "שואלים" את
הציפורים הם לא היו נפגשים בדרך.

00:22:13:24 00:22:12:12
אחרת אם היו נפגשים
הם היו מחסלים אחד את השני!

00:22:20:09 00:22:15:24
היה לי מקרה שאיש אחד שהיה בסכסוך
הגיע אליי שאתקן את נשקו

00:22:25:21 00:22:20:23
השבתי לו שאני מכיר את הסכסוך ונתתי
לו להמתין מאחור בזמן תיקון הנשק

00:22:27:11 00:22:26:01
ואז הגיע אליי האדם שהסתכסך
עם אותו האיש.

00:22:34:11 00:22:29:12
הוא הגיע אליי וביקש שאתקן את נשקו
השבתי לו שהזמנים אינם נוחים לי

00:22:38:10 00:22:35:03
ושלא מתאים שאדם מכובד כמותו יפנה
אליי בשעות כאלו.

00:22:44:00 00:22:39:21
אמרתי לו שהזמן לא נוח לי וביקשתי
ממנו שיחזור אליי למחרת

00:22:48:03 00:22:44:12
אמרתי לו שישאיר את נשקו לתיקון,
ועד אז הצעתי לו לקחת את הנשק שלי.

00:22:51:00 00:22:48:23
ונתת לו את הנשק שלך?
-כן, נתתי לו.

00:22:59:23 00:22:53:23
ואז אותו האדם הולך לדרכו, וגם האדם
השני לוקח את נשקו והולך לדרכו

00:23:01:09 00:23:00:00
וככה הם לא נפגשו אחד עם השני!

00:23:05:23 00:23:02:06
לכן הייתי נקלע למצבים מאוד קשים,

00:23:10:07 00:23:06:01
בנוסף לכך לא היה לי שומר
ולא היו לי אחים קטנים או גדולים

00:23:16:14 00:23:12:09
חוץ מהאל והמלאך מיכאל
אף אחד לא שמר עליי

00:23:21:14 00:23:17:22
מלבד זה לא סמכתי על אף אחד,
לכן האל שמר עליי כל הזמן.

00:23:24:14 00:23:21:23
ז"א אנשים היו מעריצים אותך?
-מאוד!

00:23:29:12 00:23:24:16
מעבר לעבודתך שימשת כשופט
בין האנשים שהיו מסוכסכים?

00:23:33:00 00:23:29:13
הייתי מאוד מאוד משקיע
בתיקון של הנשקים.

00:23:37:06 00:23:33:18
היו מקרים שהנשק היה מתקלקל שוב
לאחר שתיקנת אותו

00:23:40:24 00:23:38:16
היו נשקים שחודש-חודשיים לאחר
התיקון היו מתקלקלים.

00:23:43:10 00:23:41:09
אבל אני קודם כל עושה בדיקה מעמיקה

00:23:47:00 00:23:43:13
ואומר לבעל הנשק שגם אם אני אתקן
את נשקו, הנשק יתקלקל שוב מהר

00:23:50:21 00:23:48:08
ולכן עדיף לו שיקנה את החלקים
המקוריים של הנשק ולהחליף אותם

00:23:53:10 00:23:51:15
ואז אותו אדם משיב לי
שאיננו מבין בזה

00:23:59:06 00:23:53:23
ואז הייתי אומר לו מה המחיר של החלק
וכשאסע לגונדר אביא לו בעצמי.

00:24:04:12 00:24:00:12
ע"ז היו חלקים שהייתי מכין אותם
בדיוק כמו החלק המקורי

00:24:07:16 00:24:05:06
ואם היה מדובר שאותם חלקים שהכנתי
הייתי מתקן לו את הנשק בעצמי.

00:24:13:19 00:24:07:19
לכן אנשים היו מגיעים מרחוק ומחפשים
אותי כדי שאתקן את נשקם

00:24:17:09 00:24:15:00
בפעם אחת כך חיפש אותי אדם שלא הכיר
אותי בזמן שעבדתי, היכן אדיסו (אני)

00:24:23:11 00:24:17:22
אמרתי לו ש"אדיסו" איננו
ושאני יכול לתקן לו את נשקו בעצמי

00:24:27:11 00:24:23:14
הוא השיב לי שהוא רואה שאני מתקן
אבל הוא בא במיוחד בשביל אדיסו,

00:24:30:16 00:24:27:23
וביקשו שיקראו לאדיסו,
השבתי לו ש"אדיסו" הלך לאן שהוא,

00:24:33:10 00:24:30:18
הם טענו שהם הגיעו מרחוק
לכן התעקשו שיקראו לאדיסו

00:24:39:22 00:24:35:02
הבנות שהיו שם צחקו מזה ואמרו להם

שזה בעיה שלא מכירים אנשים

00:24:45:13 00:24:40:17
ואז אמרתי להם, אמנם שמי אינו תואם
את גופי אבל אני האיש בשם אדיסו.

00:24:52:03 00:24:46:15
הם אמרו לי שאני הבן של אדיסו, בגיל
צעיר לא יכול להיות לך שם מוכר בזה.

00:24:56:07 00:24:52:24
וביקשו שאומר להם את האמת,
ושנקרא ל"אדיסו"

00:24:59:05 00:24:56:19
אמרו לי אתה עוד ילד
רק אדיסו יכול לתקן את הנשק!

00:25:00:24 00:24:59:08
הם לא האמינו לך שזה אתה בעצם?
-לא האמינו לי.

00:25:04:20 00:25:01:02
ואז כשאמרו אמרו להם שזה אני
והם האמינו לכך הם התפלאו

00:25:10:00 00:25:05:08
ואמרו לי איך הוריי בירכו אותך
שבגילך הצעיר הנך בעל שם גדול.

00:25:17:14 00:25:11:00
ככה היו אומרים לי, ואז הייתי מפרק
את הנשק ומראה להם את החלקים שחסרים

00:25:20:14 00:25:18:07
ואז שואלים אותי אם אני יכול לתקן
את זה, הייתי משיב להם שכן

00:25:26:02 00:25:20:18
ואומר להם מה עלות התיקון,
והם מסכימים לשלם.

00:25:29:24 00:25:26:16
אני מתקן את החלק שהתקלקל, ונותן
להם לבדוק את הנשק, הם בודקים אותו

00:25:34:17 00:25:30:22
ואז הם משלמים לי בעבור התיקון,
ואז שואל אותם מהיכן הם מגיעים.

00:25:38:01 00:25:35:00
היו משלמים לך מיד או יותר מאוחר?
-היו משלמים מיד.

00:25:40:08 00:25:38:12
ואז כשהייתי שואל מהיכן הם מגיעים,
היו משיבים מאיזה כפר הם באו אליי

00:25:43:24 00:25:40:10
בד"כ הם היו הולכים ברגל במשך
יום-יומיים כדי להגיע אליי.

00:25:47:10 00:25:45:08
הייתי שואל אותם שהם באו את כל הדרך
אליי, היו משיבים לי שכן.

00:25:55:12 00:25:49:01
ואז הייתי נותן להם 3 ביר (כסף
אתיופי) כדי שיהיה להם למקרה חירום

00:25:58:11 00:25:55:15
הם היו מסרבים לקבל את הכסף, ואף
לשלם לי יותר על התיקון של הנשק

00:26:00:23 00:25:58:12
הייתי מתעקש לתת להם את הכסף
בגלל שהאחריות מוטלת עליי.

00:26:08:06 00:26:01:18
מכיוון שאנשים שבאו אליי שמייוחד היו
מאבדים את הדרך בחזרה לכפר שלהם,

00:26:14:22 00:26:10:05
הכסף שנתתי שימש אותם לשלם למישהו
שייתן להם לישון ויראה להם את הדרך.

00:26:23:16 00:26:15:16
ככה הייתי עושה את עבודתי, לכן
למרות גילי הצעיר הייתי בעל שם גדול

00:26:24:16 00:26:23:19
אני מתפעלת מזה.
-כן.

00:26:29:03 00:26:24:20
האם היית מתקן רק נשקים שהתקלקלו,
או שהיית מכין בעצמך נשקים חדשים?

00:26:30:12 00:26:29:05
הייתי רק מתקן את הנשקים.

00:26:31:22 00:26:30:13
היית רק מתקן?
-כן.

00:26:37:07 00:26:31:24
למשל אם הקרש נשבר, הייתי מוציא
את זה ומרכיב חלק חדש.

00:26:43:04 00:26:38:00
מאיפה היית מביא את כלי העבודה שלך,
באילו כלי עבודה היית משתמש?

00:26:47:14 00:26:43:08
הייתי מכין הכל בעצמי, היה לי גרזן
אזמל, ומסור

00:26:53:12 00:26:47:15
בנוסף הייתי קונה גם משחזות לעץ,
כמו כן כלי ליטוש שנקרא נייר זכוכית

00:26:55:23 00:26:53:15
מה נייר זכוכית?
-זה לשיוף של העץ

00:27:00:02 00:26:56:01
זהו נייר שמלטש את העץ
זה נקרא נייר זכוכית.

00:27:03:14 00:27:00:05
מה היית מלטש עם הנייר הזכוכית
את העץ או הברזל?

00:27:08:05 00:27:03:16
היה לי משחזת עץ, קודם הייתי מלטש
את העץ עם המשחזה,

00:27:15:04 00:27:08:06
לאחר מכן היה לי משחזת עץ
יותר קטנה ויותר חדה

00:27:20:01 00:27:15:07
הייתי מלטש את העץ עם המשחזה הקטנה
ואז משייף את העץ עם נייר הזכוכית.

00:27:29:10 00:27:20:14
איך היית מחבר בין החלקים
בין החלקים של העץ לחלקים של הברזל?

00:27:35:07 00:27:34:00

כשאני מרכיב את הנשק?
-כן.

00:27:39:03 00:27:36:15
היה את החלקים הברגים
הקיימים על הנשק

00:27:45:10 00:27:40:10
החלקים שחיברו היו קיימים
רק העץ שנשבר.

00:27:48:24 00:27:46:23
והייתי מוציא החוצה את החלק שנשבר.
-היכן היית קונה את הכלים?

00:27:53:19 00:27:49:21
אילו כלים?
-את החלקים שחסרים?

00:27:59:17 00:27:53:22
לא הייתי קונה שום חלק, הייתי מכין
בעצמי את החלק שנשבר כפי שהוא נראה

00:28:03:18 00:27:59:19
הייתי קונה רק כלי עבודה
כמו אזמל, כלי שיוף וכו,

00:28:05:19 00:28:04:14
למעט מזה לא הייתי קונה
שום דבר אחר!

00:28:07:10 00:28:06:14
זה מפליא!

00:28:13:14 00:28:08:19
בתור ילד אהבת כלי נשק?
-אהבתי מאוד!

00:28:18:24 00:28:13:17
למה, למה זה שימש אותך?
-בלי נשק מישהו היה שודד אותי בדרך.

00:28:24:07 00:28:20:17
לא היו לי אחים שהתלוו אליי כשהייתי
הולך לאן שהוא הייתי לבד

00:28:34:24 00:28:24:11
היו אנשים מפונקים שהיו מתכננים
לערוב לי בדרך ולשדוד אותי

00:28:39:24 00:28:35:24
לכן בגלל אותם אנשים, כשהייתי יוצא
לאן שהוא לא הייתי סומך על אף אחד.

00:28:43:11 00:28:40:16
למשל אם היה חושך
הייתי הולך באור ירח

00:28:50:18 00:28:43:22
ע"ז באמצע השביל אם היה עץ גדול
לא הייתי עובר בסמוך לזה,

00:28:53:06 00:28:51:02
הייתי עוקף את העץ
וממשיך בדרכי

00:28:56:21 00:28:53:08
מכיוון שהשוודד יכול להסתתר מאחורי
העץ ולהתנפל עליי כשאעבור ליד העץ.

00:29:03:06 00:28:57:23
ואז כל שאר השוודדים שהתחבאו מתנפלים
עליי וככה הם היו שוודדים אותי.

00:29:09:04 00:29:03:22
לא הייתי סומך על אף אחד,
לכן הנשק היה מאוד נחוץ!

00:29:11:21 00:29:09:06
האם היה יוצא לך לירות הרבה בנשק?
-כן, הייתי יורה.

00:29:13:23 00:29:11:24
על מי היית יורה למשל?
-מה?

00:29:17:01 00:29:14:00
האם יש סיפור שאתה זוכר?
-סיפור על מקרה שיריתי?

00:29:21:24 00:29:17:19
הייתי יורה על האבנים או עצים,

00:29:27:08 00:29:22:00
לירות על האבנים זה יותר מסוכן,
הקליע פוגע באבן ועף לכיוון אחר.

00:29:32:24 00:29:27:21
היינו מציירים משהו על נייר ומציבים
אותה על העץ בתור מטרה ויורים עליה.

00:29:36:16 00:29:33:18
זה כדי להתלמד?
-כן, זה כדי ללמוד.

00:29:43:07 00:29:36:19
היינו בודקים מאיזה כיוון הקליע פגע
במטרה, מהצד או מלמטה או למעלה

00:29:49:13 00:29:43:17
ואז את מבינה שבפעם הקודמת ירית
בצורה מסויימת, ובפעם הבאה משתפרת.

00:29:52:11 00:29:49:22
ז"א ככה הייתה מתרגל?
-כן, כן.

00:29:58:02 00:29:53:14
תוכל שתף בסיפור שאתה זוכר
בנוגע לנשק?

00:30:02:14 00:29:58:05
סיפור בנוגע לנשק,
הנשק אינו מכיר את הבעלים שלו!

00:30:07:24 00:30:03:20
היו מקרים שאנשים בטעות
היו הורגים את חבריהם.

00:30:15:06 00:30:09:24
אתה זוכר סיפור כמו המקרה הזה?
-כן היו מקרים כאלו.

00:30:19:14 00:30:15:08
מה קרה? ואיך זה קרה?
-מה שקרה זה,

00:30:26:02 00:30:19:22
אישה אחת התחתנה עם מישהו
והגיס שלה שהוא אח של בעלה,

00:30:31:22 00:30:27:05
הוא פירק את נשקו כדי לנקות אותו
לאחר שהוא סגר את הנשק

00:30:35:15 00:30:32:00
והוא התחיל לפלוט את כל הקליעים,
ושנשאר קליע אחרון

00:30:37:17 00:30:35:17

הוא היה בטוח שפלט את כל הקליעים
ואז כשהוא משך הידית של הנשק

00:30:39:05 00:30:37:20
הוא ירה במצח של האישה.

00:30:42:12 00:30:39:24
במצח של אשתו?
-לא, במצח של גיסתו.

00:30:43:17 00:30:42:13
ירה בגיסתו?
-כן.

00:30:51:07 00:30:45:00
ואז היא מתה!
לכן אנשים היו מתים ככה בטעות.

00:30:57:18 00:30:51:14
אבל אם זה לא אויב שלך, אף פעם
לא ראיתי אנשים שהיו הורגים בכוונה.

00:31:03:09 00:30:58:19
מה עושים לבן אדם שהרג מישהו בטעות
הולכים לשופט, מה היו עושים?

00:31:12:24 00:31:05:22
היו הולכים לזקני השבט "שימאגלוץ"
הם היו יודעים אם הבן אדם ירה בטעות

00:31:19:03 00:31:14:11
ואז זקני השבט אומרים למשפחת הקורבן
שהמקרה שניראה נגזר מלמעלה,

00:31:25:05 00:31:19:08
ושהבן אדם לא ירה בקורבן מרצונו,
לכן היורה ישלם לכם פיצוי על הקורבן

00:31:27:21 00:31:26:06
ושלא יהרגו אותם חזרה בתור נקמה,

00:31:33:04 00:31:29:13
וככה זקני השבט מודיעים לילדים
ולקרובי המשפחה של הקורבן.

00:31:35:24 00:31:33:08
זה כדי שלא יחזירו נקמת דם?
-כן, כדי שלא יתנקמו בהם.

00:31:39:08 00:31:36:11

והיורה משלם כסף כפיצוי על הקורבן?
-כן הוא משלם כסף פיצוי על הקורבן.

00:31:43:21 00:31:39:11

מה זה אומר?
איך היו משלמים פיצוי על הקורבן?

00:31:50:16 00:31:45:05

זה כמו שהיה נהוג פעם,
פעם אם אדם מסויים הורג אדם אחר

00:31:58:17 00:31:52:10

פעם לפני שאנחנו הילדים נולדנו,
היו משלמים 80 ביר פיצוי על הקורבן.

00:32:02:11 00:32:00:09

זה הסכום ששילמו על חייו של אדם אחד
-כן, זה הפיצוי ששילמו על אדם אחד.

00:32:05:20 00:32:02:13

למי היו משלמים את הפיצוי?
-לילדים של האדם שנהרג

00:32:09:00 00:32:06:23

באם לא היו ילדים לאדם שנהרג
היו משלמים להורים שלו.

00:32:16:03 00:32:10:02

לאט לאט עם הזמן הפיצוי עלה
ל 500-400 ביר

00:32:20:05 00:32:16:05

ואז בזמננו סכום הפיצוי
עלה ל 1,000 ביר.

00:32:21:22 00:32:20:17

1,000 ביר?

-כן, 1,000 ביר.

00:32:27:06 00:32:21:24

אם קרובי המשפחה של הקורבן היו
דורשים סכום יותר גבוה מ 1,000 ביר,

00:32:30:06 00:32:27:19

הם היו דורשים 2,000 ביר אחרת הם
היו מסרבים לעשות סולחה.

00:32:33:08 00:32:30:23

זקני השבט מבקשים מהם שישלמו
להם את הסכום שהם דורשים

00:32:35:11 00:32:34:02
ואז בעבור פיצוי של 2,000 ביר
הם משלימים וסולחים להם.

00:32:36:15 00:32:35:14
הם משלימים?
-כן.

00:32:38:07 00:32:36:17
פותרים את זה רק אם הרג
את הקורבן בשגגה?

00:32:44:18 00:32:39:13
גם זה לא היה בטעות, וזקני השבט
נכנסו לתמונה להשלים ביניהם

00:32:51:22 00:32:45:21
והצד של הקורבן מסכימים לכך, פותרים
את הסכסוך באמצעות זקני השבט.

00:32:56:00 00:32:54:00
הם מקשיבים להם מאוד?
-כן.

00:33:03:16 00:33:00:09
כמה סוגי רובים היו בבעלותך?
-הרובים שהיו לי.

00:33:09:14 00:33:04:20
היה לי רובה שנקרא "אמריקה",
-למה קראו לנשק אמריקה?

00:33:11:01 00:33:09:16
היה לי גם רובה שנקרא "מינְשיר"

00:33:14:21 00:33:12:21
ובשלב יותר מאוחר היה לי רובה
שנקרא "מוֹטֶר-בֶּרֶט"

00:33:27:15 00:33:20:07
אפילו היה לי רובה מיוחד שנקרא
"איניפּוֹרְט"

00:33:29:14 00:33:28:13
את יודעת מה זה "איניפּוֹרְט"?

00:33:34:08 00:33:32:01
זה רובה שמכיל 20 כדורים בתוכו
גם כיום החיילים משתמשים בו.

00:33:39:07 00:33:36:15
זה רובה שיורה על אוטומט?
-כן, זה רובה אוטומטי.

00:33:40:23 00:33:40:01
גם את הרובה הזה היה לי.

00:33:47:07 00:33:44:02
לכן הייתי מחזיק הרבה סוגי רובים,
היה לי גם רובה שנקרא "גונדה"

00:33:50:06 00:33:47:09
היה לי רובה שנקרא "דמלש"
-האם הרובים היו קטנים או גדולים?

00:33:51:07 00:33:50:08
את מתכוונת לרובים?
-כן.

00:33:52:11 00:33:51:09
אלו רובים גדולים!
-רובים גדולים.

00:33:55:02 00:33:52:12
כן, אלו היו רובים גדולים.

00:33:59:15 00:33:55:08
היית מסתובב כל הזמן עם נשק?
-בוודאי שכן.

00:34:04:15 00:34:00:02
בלי הנשק לא הייתי יוצא לשום מקום!

00:34:06:09 00:34:04:18
לא היית יוצא בלי הנשק?
-לא יתכן מצב כזה.

00:34:09:19 00:34:07:06
אם אנשים היו רואים אותי
מסתובב בלי נשק

00:34:14:21 00:34:10:02
היו שואלים אם קרה לי משהו
שראו אותי מסתובב בלי הנשק.

00:34:16:14 00:34:15:08
ככה היו אומרים?
-כן.

00:34:19:20 00:34:18:21
אין דבר כזה להסתובב בלי נשק.

00:34:23:09 00:34:19:22
היית מתקן את הנשקים בתוך הבית שלך?
-כן, בבית.

00:34:28:19 00:34:23:16
הייתי מתקן גם מחוץ לבית, בתוך הבית
בעיקר הייתי מפרק ומרכיב את הנשקים

00:34:32:18 00:34:28:21
אבל את העבודה עצמה
הייתי עושה מחוץ לבית.

00:34:39:11 00:34:33:10
איזה סוג של אנשים היו פונים אליך
כדי שתתקן להם את הנשקים שלהם?

00:34:42:08 00:34:40:10
הנוצרים.
-הנוצרים.

00:34:51:03 00:34:42:11
האם הם היו תושבים רגילים או ציידים
מי היו האנשים האלו שפנו אליך?

00:34:55:03 00:34:51:07
גם התושבים הרגילים כשהנשק שלהם
התקלקל הם היו פונים אליי

00:34:59:07 00:34:55:23
גם הגנבים והשודדים שהיה חסר להם
חלקים בנשק היו באים אליי.

00:35:03:05 00:34:59:23
היית מזהה שהם היו גנבים או שודדים?
-כן, הם היו באים אליי.

00:35:06:08 00:35:03:07
ידעת שהם גנבים ושודדים?
-כן, הרי אני מכיר אותם.

00:35:11:23 00:35:06:11
הכרתי את רובם, ואת מי שלא הכרתי
ידעתי לזהות שמדובר בשודדים.

00:35:16:16 00:35:12:02
הם היו באים ומבקשים שאתקן
להם את הנשקים שלהם

00:35:24:00 00:35:17:03
אם הייתי עסוק בתיקון של נשק אחר
הייתי משיב לו שאני מתקן נשק אחר.

00:35:26:02 00:35:24:15
לא היית מפחד?
-ממה?

00:35:30:12 00:35:26:05
מהגנבים והשודדים שבאו אליך?
-אז מה אם הם היו גנבים!?

00:35:33:14 00:35:31:02
הם היו מבקשים ממני שקודם
אתקן את הנשק שלהם

00:35:35:01 00:35:33:19
הייתי משיב להם שאני באמצע
תיקון של נשק אחר

00:35:39:04 00:35:35:05
כמו כן האדם שהשאיר לי לתקן
את נשקו היה אדם מסוכסך

00:35:44:19 00:35:40:01
מכיוון שהכרתי את הסכסוך שלו, קבעתי
לו תאריך שיוכל לקחת את נשקו מתיקון

00:35:47:18 00:35:45:00
במקביל לזה השודדים היו באים
אליי שאתקן להם את נשקם.

00:35:50:21 00:35:47:20
הייתי מראה להם שאני באמצע תיקון,
והיו אומרים לי לעזוב הכל ולתקן להם

00:35:54:10 00:35:51:15
הם היו אומרים לי הרי אתה מכיר את
הסיפור שלנו, אתה רוצה שנמות!

00:35:56:10 00:35:55:08
הם היו אומרים לך ככה?
-כן.

00:35:59:07 00:35:57:06
לכן זה יצר לי הרבה בעיות.

00:36:02:03 00:35:59:08
הם היו מספרים לך את הסכסוך שלהם?

-הייתי יודע את זה בעצמי.

00:36:04:15 00:36:02:04

איך ידעת את הסודות שלהם
מי היה מספר לך את זה?

00:36:10:11 00:36:05:21

ידעתי הכל למה הבן אדם הרג
אדם אחר ומי הרג את מי

00:36:12:00 00:36:10:13

ידעת לפי השמועות שהגיעו אליך?
-כן.

00:36:14:19 00:36:12:13

הם היו באים אליך ומספרים לך?
-כן.

00:36:19:11 00:36:14:20

לגבי האנשים הקרובים שחיו
בכפר שלנו ידעתי בעצמי מה קרה

00:36:23:10 00:36:19:13

ידעתי בעצמי מי הבן אדם שנהרג
ואת מי הרג אותו.

00:36:26:15 00:36:25:18

ידעתי הכל בעצמי.

00:36:33:18 00:36:28:04

האם השוטרים או עובדי הממשלה
היו באים לכפר שלכם?

00:36:35:10 00:36:33:19

הם לא היו באים.

00:36:37:24 00:36:35:12

אז רק את התושבים של הכפר?
-רק התושבים חיו בכפר.

00:36:41:17 00:36:38:01

לא היה לנו ממשלה, רק בערים
אדיס אבבה וגונדר היה ממשלה.

00:36:43:14 00:36:42:02

לא היה בכפר?

-אין לא היה.

00:36:46:08 00:36:43:23

כל אחד היה ראש הממשלה של עצמו.

00:36:57:21 00:36:54:11
האם היה לך מקרה שנגרם לך נזק?

00:37:00:08 00:36:57:23
איזה נזק?
-נזק שנגרם לך בעקבות עבודתך?

00:37:07:15 00:37:00:20
היו אנשים שהיו מתלוננים בפניי
שאעזוב את הכל ואתקן את הנשק שלהם

00:37:12:19 00:37:08:08
אני לא הייתי עוזב הכל
ומתקן את נשקם בגלל שהם התלוננו,

00:37:17:13 00:37:13:16
לא הייתי מתקן, אם הם רוצים שאתקן
להם הייתי אומר להם להמתין בסבלנות

00:37:23:11 00:37:19:04
הוא יכול לריב איתי, אבל קודם אני
מתקן את הנשק של מי שפנה אליי קודם

00:37:26:24 00:37:24:13
אם אני אעזוב את הנשק של אותו אדם
ואתקן את הנשק שלו,

00:37:29:13 00:37:27:01
האם אותו אדם לא יחשוב
לעשות לי דברים רעים!?

00:37:35:15 00:37:31:21
ואז אנשים מסביבו היו אומרים לו
שאני צודק בדברי

00:37:37:22 00:37:35:17
והוא משיב להם שאותו האיש
והוא אינם באותו מעמד.

00:37:42:15 00:37:40:01
לכן היו מקרים כאלו
שיצרו הרבה בעיות!

00:37:46:13 00:37:42:17
איך התמודדת עם מצבים כאלו?
-נעזרתי בהרבה סבלנות

00:37:54:06 00:37:47:10
וגם הייתי עובד ימים כלילות

כדי להספיק לתקן לכולם.

00:37:57:20 00:37:54:22
היית עובד מהבוקר עד הלילה?
-כן.

00:38:00:04 00:37:58:07
היו לך שעות עבודה מסויימות?
-לא.

00:38:06:13 00:38:00:12
אפילו כשאכלתי, הייתי אומר הלוואי
שאדם אחר יכול היה לאכול במקומי.

00:38:09:21 00:38:07:12
באמת?
-באמת, לא היה לי זמן!

00:38:17:08 00:38:12:15
מה בנוגע למשפחתך, הרי עבדת בבית?
-כן.

00:38:19:01 00:38:17:10
היית עובד בסמוך לביתך?
-כן.

00:38:25:00 00:38:19:10
אם ככה מה עם העבודות בשדות,
מי היה דואג למשפחתך?

00:38:31:02 00:38:25:09
בנוגע לחרישת השדות,
הייתי מעסיק חקלאים ומשלם להם.

00:38:34:07 00:38:31:21
חקלאים שיחרשו את השדות?
-כן.

00:38:38:20 00:38:34:18
לפעמים הייתי עוזר להם בעצמי,
וככה הייתי מסתדר.

00:38:43:11 00:38:39:01
הייתה לך הכנסה טובה מעבודתך?
-כן, רק בשביל עצמי.

00:38:46:11 00:38:45:08
זה הספיק לי לדאוג לעצמי.

00:38:59:07 00:38:52:11

עכשיו אני מבקשת שתספר לי בהרחבה
התחלת לספר לי על זה מקודם,

00:39:05:02 00:38:59:10
איך היית מתקן נשק שנשבר,
ואיך היית מנקה אותו?

00:39:09:10 00:39:05:05
הייתי מנקה את הנשק
אחרי שאני מתקן אותו.

00:39:16:11 00:39:10:15
באם היה חסר חלק, בד"כ החלקים הם
הידית טעינה, הקנה, או החוט תיל

00:39:22:11 00:39:16:21
אחרי שאני מתקן את זה, כדי לנקות את
הנשק אני מורח אותו במשחה.

00:39:24:22 00:39:22:14
איזו משחה זו?
-חמאה

00:39:27:06 00:39:24:24
מורחים על הנשק חמאה?
-כן מורחים עליו חמאה.

00:39:30:17 00:39:27:20
זה בכדי שהנשק יהיה חלק?
-כן, כן.

00:39:37:13 00:39:30:22
אחרי שתיקנתי את הנשק,
איך היית יודע שתיקנת אותו טוב?

00:39:39:11 00:39:38:08
הייתי בודק את הנשק אחרי התיקון.

00:39:40:24 00:39:39:15
היית בוחן את הנשק אחרי התיקון?
-כן.

00:39:47:14 00:39:43:06
לאחר שבדקתי אותו היטב, הייתי מודיע
לבעל הנשק שסיימתי לתקן אותו.

00:39:50:06 00:39:47:18
ואז הייתי מראה לו את הקליעים
שבדקתי איתם הנשק שלו

00:39:52:23 00:39:50:18
ואומר לו שאם רוצה הוא יכול
לירות בנשק ולבדוק אותו

00:39:55:21 00:39:53:09
ואז הוא היה הולך הצידה
ויורה בנשק.

00:40:01:15 00:39:57:22
ואז הוא מברך אותי שהאל יגמול לי
וישמור עליי מפני אויבי.

00:40:03:18 00:40:01:17
ככה היו אומרים לך?
-כן, ככה הם היו מברכים אותי.

00:40:09:03 00:40:04:22
מהיכן הנשקים היו מגיעים,
היכן הייתם קונים אותם?

00:40:15:00 00:40:09:17
היו מוכרים אותם באיזור הכפר שלנו
לא היו חסרים שם כלי נשק.

00:40:19:06 00:40:15:15
בנוסף לזה היו נוסעים לערים גונדר
ואדיס אבבה כדי לקנות את הנשקים.

00:40:26:18 00:40:20:17
האם היה הבדל בין כל סוגי הנשקים?
-כן, היה הבדל בין כל סוגי הנשקים.

00:40:31:05 00:40:27:20
רובה אחד לא דומה לרובה אחר.

00:40:41:06 00:40:33:20
הכרת הרבה אנשים מתוקף המקצוע שלך?
-כן, הכרתי הרבה אנשים.

00:40:44:23 00:40:41:08
אנשים הכירו אותם ואתה הכרת אותם?
-כן, הרבה אנשים הכירו אותי.

00:40:52:04 00:40:45:19
מעבר לאיזור שלנו שנקרא אַרְמַאצ'יאו
אפילו אנשים מאיזור "טַגְדָה"

00:40:56:14 00:40:52:23
כשהיו סוחרים בשוק ברובים,

00:41:00:21 00:40:57:10
המוכר היה אומר לקונה שיש לו רובה
טוב למכור ומציג לו את זה,

00:41:03:19 00:41:02:00
ואז הקונה היה שואל את המוכר,
אם אדיסו (אני) בדק את הרובה!

00:41:06:09 00:41:05:05
הקונה היה שואל את המוכר?
-כן.

00:41:09:07 00:41:06:10
ואז המוכר משיב לקונה שבדקתי את
הרובה ואמרתי לו שהרובה טוב.

00:41:13:20 00:41:09:10
אם המוכר השיב לו שהוא לא היה אצלי,
הקונה היה חושד שחסר חלק ברובה

00:41:16:00 00:41:14:12
ולא היה מאמין למוכר!

00:41:24:21 00:41:16:22
לכן לא היה בן אדם שלא הכיר אותי,
אני הכרתי את כולם וכולם הכירו אותי

00:41:33:21 00:41:26:24
כשאתה מספר לי את זה אני תוהה לעצמי
הרי כל התושבים הכירו אותך,

00:41:40:18 00:41:34:02
הם הכירו אותך בעיקר בגלל המקצוע
שלך כמתקן כלי נשק טוב ואמין

00:41:48:22 00:41:40:23
עסקת במקצוע שלך מכיוון שאהבת את זה
ולכן הרחבת את הידע שלך בתחום הזה

00:41:55:13 00:41:49:11
בגלל זה אנשים הכירו אותך כמומחה
היחיד בתיקון כלי נשק

00:42:00:10 00:41:55:16
מעבר לזה באילו דברים נוספים עזרת
לתושבים, מה גרם לך שנהיית מוכר?

00:42:08:06 00:42:00:21
ובכן למרות שרוב התושבים
בכפר שלנו היו נוצרים

00:42:13:05 00:42:09:24
אבי נולד וגדל איתם באותו הכפר

00:42:18:17 00:42:15:11
לכן התושבים היו נחשבים
כמו קרובי משפחה

00:42:25:01 00:42:19:14
לכן הכירו אותי כבן של אבי מר' ג'טה
והחשיבו אותי כאח שלהם.

00:42:32:13 00:42:26:10
בנוסף לכך התושבים אהבו אותי בגלל
העבודה שלי וגם בתור חקלאי.

00:42:37:13 00:42:34:23
לכן אלו הסיבות שכולם הכירו אותי.

00:42:42:05 00:42:39:18
איפה הצטלמת בתמונה הזו?
-בסודן.

00:42:43:24 00:42:42:12
בזמן ששהיתם בסודן?
-כן.

00:42:47:17 00:42:44:02
אתה זוכר מי צילם אותך, האם הצטלמת
בחנות צילומים או במקום אחר?

00:42:53:20 00:42:47:19
הייתה שם חנות צילומים, בדרך לעיר
ח'רטום הייתה חנות שנקראת "טיקרי"

00:42:58:11 00:42:53:21
לכן היינו מצטלמים בחנות הצילומים
כדי לשלוח את התמונות למשפחות שלנו.

00:43:03:10 00:42:58:24
אתה זוכר כמה שילמת בעבור התמונה?
-בעבור התמונה הזו?

00:43:05:23 00:43:03:14
אתה לא זוכר כמה שילמת?
-אני לא זוכר.

00:43:13:03 00:43:06:01
הבגדים שלבשת בתמונה אינם מדי צבא?
-לא, זה לא מדי צבא.

00:43:22:23 00:43:17:15
בנוסף להכל היית עושה
עבודות יד קטנות

00:43:28:16 00:43:25:02
למשל עבודות יד כמו,
כמו המסרק הזה?

00:43:31:04 00:43:28:21
כן, תרים את זה בבקשה ותציג לנו.

00:43:40:07 00:43:31:11
מתי היית מכין את העבודות האלו?
בימי עבודתך או בימים שהיית בחופשה?

00:43:43:16 00:43:40:16
הייתי מכין את זה,
-תרים את זה למעלה

00:43:47:21 00:43:44:14
הייתי מכין אותם בימי החופשה שלי
זה לא היה מסובך להכין את זה.

00:43:51:00 00:43:48:19
היית מוכר את זה לתושבים?
-לא.

00:43:54:05 00:43:51:12
הכנת את זה לשימוש האישי שלך?
-כן, הכנתי את זה לעצמי

00:44:01:14 00:43:54:10
בנוסף כשחבריי היו מבקשים ממני
הייתי מכין להם, ולא מכרתי את זה.

00:44:04:13 00:44:01:16
תסביר לי איך היית מכין את המסרק?
-למה את מתכוונת?

00:44:08:17 00:44:04:14
ממה היית מכין את זה, תסביר לי את
הדרך שבה היית מכין המסרק,

00:44:11:04 00:44:09:05
מכינים את זה בכלי שדומה למסור.

00:44:14:22 00:44:11:17
היית לוקח עץ
-קודם כל מגלפים את העץ

00:44:18:00 00:44:15:22
אחרי שגילפת את העץ
לפי המידות הרצויות

00:44:26:09 00:44:18:03
בעזרת כלי חד מוציאים את החלקים
באמצע בצורה הזו וכך הלאה.

00:44:28:15 00:44:26:10
ז"א צריך לנסר את זה?
כן, מנסרים את זה.

00:44:31:11 00:44:29:09
ככה הייתי מכין את זה.

00:44:35:20 00:44:32:21
היית עושה הרבה עבודות קטנות כאלו?

00:44:41:06 00:44:35:23
בעיקר הייתי מכין חלקים לכלי נשק,
חוץ מזה לא הייתי מכין כלים אחרים

00:44:43:24 00:44:41:08
לפעמים הייתי מתקן מזוודות,
-מזוודות?

00:44:45:02 00:44:44:02
כן מזוודות.
-המזוודות עשויות מעץ?

00:44:47:06 00:44:45:05
כן, הייתי מתקן את
המזוודות בעזרת העץ.

00:44:51:07 00:44:47:23
כמו כן הייתי מכין קרשים
ששימשו כמנעול לדלת הבית.

00:44:55:04 00:44:51:10
מהו הכלי שסיפרת לי עליו
קודם ששימש להוצאת קוצים?

00:44:59:22 00:44:55:05
לכלי הזה קוראים מצבטים וגם מחטים
שהנשים היו אורגות בהם קישוטים

00:45:03:06 00:45:00:03
לכן גם את הכלים האלו
הייתי מכין בעצמי.

00:45:13:03 00:45:03:18
כמו כן הייתי מכין גם סכינים, היו
סכינים מיוחדים לגברים לקצירת תבואה

00:45:17:15 00:45:13:12
גם לנשים היו סכינים מיוחדים לקילוף
וחיתוך בצלים, שום ועוד,

00:45:23:24 00:45:17:23
וגם היו מחטים לתפירה, לכן הייתי
מכין הרבה סוגים של כלי עבודה לבית.

00:45:27:16 00:45:24:14
האם אנשים היו מבקשים ממך
שתכין עבורם כלי הבית?

00:45:29:09 00:45:27:18
כמובן שהם היו מבקשים ממני.
-הם היו מבקשים ממך!

00:45:31:12 00:45:29:14
הם לא משלמים לך בעבור הכלים האלו?
-בוודאי שהיו משלמים.

00:45:32:19 00:45:31:15
הם היו משלמים?
-כן, היו משלמים לי.

00:45:38:04 00:45:32:22
למשל כחקלאים פנו אליך,
איזה כלי הם היו מבקשים שתכין להם?

00:45:39:17 00:45:38:11
הם היו מבקשים מגל.
-מגל?

00:45:46:15 00:45:39:19
כן, אם לא חסר חלק בכלי עצמו הם היו
מבקשים ממני שאכין להם מגל חדש.

00:45:51:11 00:45:47:00
ובכן גם העבודה שעשיתי בהכנת המגלים
הייתה מאוד ייחודית

00:45:54:16 00:45:51:24
כשהיו מדברים על המגלים, היו מדברים
על "הסכינים של אדיסו"

00:45:55:17 00:45:54:18

באמת?
באמת!

00:46:00:10 00:45:55:18
ידעו לזהות אותך לפי המגלים?
-כן, הכירו אותי מאוד לפי המגלים.

00:46:10:02 00:46:02:15
האם באיזור שחיית בו היו הרבה
גנבים ושודדים?

00:46:14:12 00:46:10:04
כן, היו גנבים ושודדים
בכפר שהכרתי אותם.

00:46:16:15 00:46:14:13
הם היו מוכרים?
-בוודאי שהם היו מוכרים.

00:46:20:07 00:46:16:17
ידעתם מי הם ומה הם?
-כן, הרי זו הייתה העבודה שלהם.

00:46:22:04 00:46:20:09
זו העבודה שלהם?
-כן.

00:46:24:12 00:46:22:23
הם לא היו מתביישים בזה?
-לא.

00:46:29:09 00:46:25:03
לגנוב היה נחשב לעבודה שלהם?
-כן, אפילו היו מכנים אותם כחרוצים.

00:46:31:03 00:46:29:12
באמת?
-באמת!

00:46:33:13 00:46:31:09
זה לא דבר שמבייש?
-לא, זה לא היה מבייש.

00:46:41:09 00:46:34:09
זה היה דבר מבייש עבור אנשים
ישרים שעבדו ופרנסו את עצמם.

00:46:44:10 00:46:42:14
אבל בעבור הגנבים
זו הייתה העבודה שלהם.

00:46:46:24 00:46:44:21
לגנוב רכוש ששייך לאנשים אחרים?
-כן, הם לא היו מתביישים.

00:46:55:23 00:46:48:07
מהיכן הגנבים היו מגיעים מי הם היו?
האם הם היו נוצרים או מוסלמים?

00:46:58:03 00:46:56:02
הם היו נוצרים!

00:47:00:02 00:46:58:06
הם היו גם שודדים בדרכים?
-כן.

00:47:11:02 00:47:00:19
השודדים היו אנשים מוכרים, הם היו
שודדים אותך תוך שימוש באלימות

00:47:13:11 00:47:11:11
ואפילו היו הורגים אותך,
זה השודדים.

00:47:20:21 00:47:13:22
אבל הגנבים היו גונבים בסתר, גונבים
במקום אחד ומוכרים במקום אחר

00:47:23:10 00:47:21:22
באם הוא גנב צאן, הוא היה שוחט
את הצאן ואוכל אותו.

00:47:29:03 00:47:24:11
אם תופסים אותו עם הגניבה הוא
משלם באם לא אין מה לעשות.

00:47:32:21 00:47:30:06
אם הגנב נתפס הוא מודה שגנב
ומסכים לשלם על הגניבה.

00:47:34:16 00:47:33:06
הוא מודה באשמה?
-כן.

00:47:37:12 00:47:34:19
הוא מודה שהוא כבר אכל את הצאן שגנב
ואז מבקש כמה ימים להחזיר את הגניבה

00:47:40:20 00:47:38:19
איזו מן עבודה זו,

מה זה הרגל המגונה הזה!

00:47:47:24 00:47:40:23
אם לא היו מוציאים את הגניבה, חלקם היו מכחישים בכל תוקף שהם גנבו.

00:47:52:20 00:47:49:00
כשאומרים לו שאנשים העידו עליו שהוא הגנב, הוא היה מכחיש שהוא גנב.

00:47:57:21 00:47:52:22
אומרים לו שהעדים קיבלו כסף כדי להעיד עליו ושישלם בעבור הגניבה

00:48:01:04 00:47:58:06
הגנב מתעקש שהוא לא גנב, ואז מבקשים ממנו להגיע לשבועה.

00:48:03:15 00:48:02:10
הגנב צריך להישבע?
-כן.

00:48:08:13 00:48:04:15
ואז הגנב מסכים להגיע להישבע מתאמים לו מועד לשבועה.

00:48:11:21 00:48:08:21
היו נשבעים בכנסיות "דָּבָר"
לכן הולכים לכנסייה להישבע.

00:48:14:07 00:48:11:24
מה זה "דָּבָר"?
-זה הכנסייה של הנוצרים.

00:48:19:08 00:48:16:17
הגנב באמת היה הולך להישבע בכנסייה?

00:48:23:21 00:48:19:18
קובעים איתם מועד להישבע בכנסייה וחלקם מהם היו נשבעים.

00:48:26:11 00:48:24:21
גם אם זו הייתה שבועת שקר?
-כן, גם כשהוא משקר.

00:48:32:08 00:48:27:00
ואת חלקם זקני השבט היו משכנעים שלא ישבעו לשווא וימותו בגלל כסף

00:48:38:14 00:48:32:14

ואז חלק מהגנבים היו מבקשים שיתנו להם כמה ימים לשלם בעבור הגניבה.

00:48:43:12 00:48:38:16
אבל חלק מהם היו מתעקשים שלא גנבו והיו מוכנים להישבע

00:48:45:19 00:48:44:08
ואז אחרי שאותו הגנב נשבע הוא מת מזה.

00:48:54:21 00:48:47:12
מיד אחרי השבועה הבטן שלו מתנפחת ומודה באשמה מיד אחרי זה הוא מת.

00:48:58:18 00:48:56:01
זה קורה אם נשבע שבועת שקר? כן, אם הוא שיקר.

00:49:04:15 00:49:01:19
חוץ מזה בכפר שלנו לא היה את המנהג שנקרא "אפֶרֶסטה".

00:49:06:14 00:49:05:12
מה זה "אפֶרֶסטה"?

00:49:12:13 00:49:06:24
למשל אם גנבו פרה, השופט של הכפר היה עושה אסיפה של כל התושבים בכפר

00:49:17:11 00:49:12:15
והיה מבקש מהתושבים להעיד על הגנב

00:49:23:04 00:49:18:10
ואז התושבים היו מעידים על אדם מסויים גם אם זה אמת או שקר.

00:49:32:05 00:49:25:00
אבל אצלנו בכפר היה נהוג רק להישבע ולא להאשים מישהו שהוא גנב סתם ככה.

00:49:35:22 00:49:32:09
לא תופסים את הגנב? לא תופסים את הגנב לפי המנהג שלהם.

00:49:39:12 00:49:36:02
למה היה צריך להישבע? מכיוון שבשבועה דוברים אמת.

00:49:43:20 00:49:40:14
בעזרת השבועה אם הגנב באמת גנב,
הוא נשבע ומת משבועת השקר

00:49:51:01 00:49:44:24
באם הוא לא גנב לא היה קורה
לו כלום והוא היה יוצא זכאי.

00:50:02:12 00:49:53:03
איך תושבי הכפר והמשפחות היו
מגנים על עצמם בפני גנבים?

00:50:04:21 00:50:03:00
בפני גנבים?
-כן.

00:50:10:15 00:50:05:08
היה צריך שיהיה ברשותם רובה טוב
כדי לשמור על הרכוש שלהם.

00:50:16:08 00:50:12:22
בגלל המקרים הללו
היה צורך בכלי נשק.

00:50:22:13 00:50:16:16
אלו אמצעי הגנה נוספים היו חוץ
מרובים כדי לשמור על הבקר והשדות?

00:50:25:16 00:50:22:16
היו שומרים עם הרובים.
-במה השתמשו חוץ מהרובים?

00:50:28:00 00:50:25:24
אילו דברים היו עוד?!
-למשל כמו כלבי שמירה.

00:50:35:04 00:50:28:19
כן, היו גם כלבים.
-הכלבים היו שומרים בפני גנבים?

00:50:39:16 00:50:35:09
למרות שהכלבים היו שומרים על הבקר,
ובכל זאת הבקר היה נגנב

00:50:45:15 00:50:39:21
בעל הבקר צריך ללכת בלילה לרפתות
ולחפש את הבקר שנגנבו לו.

00:50:54:10 00:50:49:11
האם היו לכם חוקים, למשל כפי שסיפרת

לי קודם אם הגנב נתפס

00:50:58:08 00:50:54:20

מה היו עושים לאותו הגנב?
לאן היו לוקחים אותו?

00:51:01:05 00:50:59:13

אם הגנב נתפס?
-כן.

00:51:10:09 00:51:02:06

אם לגנב היו לו אחים, דודים
או קרובי משפחה לוקחים אותו אליהם

00:51:16:05 00:51:10:19

אומרים להם שתפסו אותו גונב את
רכושם ודורשים שישלמו להם עבור זה

00:51:21:14 00:51:18:11

אומרים להם שמעבירים את האחריות
לידם כדי שהגנב יחזיר להם את הרכוש.

00:51:29:11 00:51:24:06

מעבר לזה היו לוקחים
את הגנב לשופט.

00:51:33:04 00:51:29:24

איזה גזר דין השופט
לרוב היה נותן לגנבים?

00:51:39:07 00:51:33:10

השופט היה מכניס אותם לכלא,
וגם היה קובע מי אשם

00:51:45:03 00:51:40:06

וגם היה מבקש להביא עדים,
אם העדות נכונה

00:51:53:10 00:51:46:00

הגנב נשלח לכלא לתקופה מסויימת וגם
משלם על הרכוש שגנב ואז משתחרר.

00:52:08:04 00:51:57:19

אלו סוגים של רכוש היו נגנבים לרוב?
-לרוב היו גונבים שוורים פרות ועזים

00:52:19:05 00:52:09:01

בעיקר זה מה שהיו גונבים, מעבר לזה
לא היו גונבים חמורים וסוסים כמו זה

00:52:20:17 00:52:19:17
אבל את הצאן היו גונבים הרבה.

00:52:25:00 00:52:20:23
זה בגלל שהמחיר שלהם היה יותר גבוה?
-לא, בגלל שניתן לאכול אותם בבית.

00:52:29:04 00:52:25:18
בגלל ששוחטים אותם קל להעלים
את העדות של הגניבה.

00:52:33:00 00:52:29:24
ז"א יותר קל לגנוב את הצאן?
-כן, לרוב היו מחפשים את הצאן.

00:52:37:14 00:52:33:03
אבל לגבי החמורים ואתונים, אם הם לא
היו מתים בסוף היו מאתרים אותם

00:52:43:21 00:52:38:23
וגם הגנבים שגנבו אותם היו נתפסים.

00:52:50:22 00:52:44:23
למשל אם הרכוש שלך הוא בקר ושוורים
היו עושים סימנים עליהם,

00:52:52:19 00:52:50:24
איך אפשר להיות אותם?
-למה עושים סימנים?

00:53:01:13 00:52:53:00
למשל אם מישהו גנב את הבקר שלי, איך
הייתי מזהה את הבקר שלי משאר הבקר?

00:53:03:21 00:53:01:15
כדי לזהות את הבקר שלך?
-כן.

00:53:07:18 00:53:04:00
למשל אם גנבו לי עגל,
איך אני מזהה אותו משאר העגלים?

00:53:10:14 00:53:07:22
את שואלת ברצינות?
-כן, זה יכול להיות גם לגבי השוורים

00:53:12:07 00:53:11:00
לפי מה היה אפשר לזהות אותם?

00:53:15:06 00:53:12:10

גם אם היו זהים בפנים יכולת להבדיל
ביניהם הרי זה הרכוש שלך.

00:53:18:14 00:53:16:01
את מתייחסת אליהם כמו הילדים שלך.
-זה פלא!

00:53:23:01 00:53:19:13
מעבר לבקר שלך אפילו את הבקר
של השכנים שלך יכולת לזהות.

00:53:24:19 00:53:23:04
יכולתי לזהות?
-כן, היית מזהה אותם.

00:53:26:22 00:53:24:23
לפי מה יכולתי לזהות את הבקר?
-לפי הפנים שלו.

00:53:29:01 00:53:27:02
רק לפי הפנים שלו?
-כן אפשר לזהות רק לפי הפנים שלו.

00:53:32:11 00:53:30:01
ניתן לזהות אותו לפי הפנים והשיער.
-גם באופי שלו?

00:53:33:22 00:53:32:18
וגם לפי הקרניים שלו.

00:53:41:06 00:53:34:16
למרות שהגנבים חיפשו יותר את הצאן
והבקר גם חמורים ואתונים היו נגנבים

00:53:43:09 00:53:42:00
גם אותם היו גונבים.

00:53:49:16 00:53:44:00
אבל ברוב המקרים היו גונבים
שורים פרות, ועזים

00:53:55:13 00:53:50:08
הם היו גונבים אותם ואז מוכרים אותם
או שוחטים ואכלים אותם.

00:53:59:17 00:53:57:01
זה כדי לא להשאיר עקבות?
-כן.

00:54:16:11 00:54:07:17

אדם שנגנב לו רכוש כלשהו, מה הוא
היה עושה, מה הוא צריך לעשות?

00:54:22:22 00:54:18:02

מה הוא יכול לעשות?!
אם הוא יודע מי הגנב

00:54:28:22 00:54:24:24

הוא שלוח אליו את זקני השבט של הכפר
באשמה שהוא גנב את רכשו.

00:54:34:02 00:54:31:04

ואז הגנב משיב לו מאיפה הוא יודע,
בעל הבקר משיב לו שאנשים העידו עליו

00:54:38:08 00:54:36:06

הם העידו עליך
לאחר ששילמתי להם כסף.

00:54:43:01 00:54:40:11

לכן בעל הבקר מאשים אותו בגניבה
ומבקש שיישלם לו על הרכוש שנגנב לו.

00:54:46:16 00:54:43:24

אבל אם הוא טוען שהוא לא הגנב,
לוקחים את הגנב לשבועה

00:54:48:22 00:54:46:18

אם הגנב נשבע שהוא גנב, בעל הרכוש
היה מחזיר לו את הכסף ששילם לו

00:54:54:09 00:54:50:08

לכן בעל הבקר טוען בפני הגנב שהעידו
עליו אחרי שהוא שילם כסף לעדים.

00:55:05:13 00:54:55:23

אם גנבו רכוש מסויים, מיהם האנשים
שהיו מעידים לי שראו את הגנב?

00:55:08:07 00:55:05:15

זקני השבט.
-מאיפה זקני השבט היו יודעים?

00:55:11:24 00:55:08:24

את מתכוונת למי שהיה מספר
לך מי גנב את הרכוש?

00:55:16:24 00:55:13:05

אלו היו אנשים שהיו
מחפשים להרוויח כסף.

00:55:24:07 00:55:19:00
אם הוא ראה את הגנב גונב ממך, הוא
היה מספר לך מי הגנב תמורת תשלום.

00:55:26:24 00:55:24:09
העד באמת ראה או שהוא סתם היה משקר?
-הוא באמת ראה את הגנב.

00:55:31:14 00:55:27:02
העד לא מדבר כשהוא רואה שגונבים?
-הגנב אומר לו שזה לא עניינו.

00:55:37:08 00:55:33:05
מה אכפת לו, העד רואה איך הגנב נראה
ולא היה אומר לו שום דבר.

00:55:44:03 00:55:38:15
ואז כדי לנסות להרוויח מזה כסף
העד היה מברר למי שייך הבקר שנגנב

00:55:48:24 00:55:44:05
אם העד מכיר את בעל הבקר, הוא היה
הולך ומספר לו מי גנב את הבקר שלו

00:55:54:11 00:55:49:01
ואם העד לא מכיר את בעל הבקר,
הוא היה שואל אנשים למי נגנב הבקר.

00:55:57:10 00:55:54:13
ואז אנשים היו מבררים למי
נגנב הבקר והיכן בעל הבקר נמצא

00:56:02:16 00:55:57:15
ואז השמועה מגיעה לבעל הבקר
והוא מברר את השמועה

00:56:07:23 00:56:02:22
בעל הבקר שואל את אנשים מיהו העד
והם משיבים לו מיהו העד

00:56:14:05 00:56:08:13
ואז בעל הבקר הולך לביתו של העד
ושואל אותו אם ראה מי גנב את בקר

00:56:16:21 00:56:14:17
העד משיב שלו שראה מי גנב
את הבקר שלו

00:56:19:17 00:56:17:01

בעל הבקר שואל אותו מיהו הגנב,
והעד משיב לו מה שמו של הגנב

00:56:21:20 00:56:20:04
הוא שואל את העד היכן הגנב מתגורר
והעד משיב היכן הגנב נמצא.

00:56:26:22 00:56:23:12
בעל הבקר שואל את העד אם הוא מוכן
להעיד על הגנב, העד מסרב להעיד

00:56:31:11 00:56:28:19
אבל העד מציע לו שיתפוס את הגנב
ושייקח אותו לשבועה, הוא אומר לו

00:56:34:10 00:56:31:14
אם הגנב טוען שהוא לא גנב את הבקר
תבקש ממנו שישבע ואחזיר לך את כספך

00:56:40:20 00:56:35:13
העד מסרב להעיד מול הגנב, כמו כן
אפשר היה לדעת אם העד משקר או לא.

00:56:44:13 00:56:42:15
לכן בדרך הזאת היו מגיעים לגנב.

00:56:50:17 00:56:44:21
לפעמים היו אנשים שהגיע
אליהם שמועה למי נגנב הבקר

00:57:00:00 00:56:51:14
אותם אנשים היו מספרים שהם ראו
בעצמם את הגנב לוקח את הבקר בלילה

00:57:05:01 00:57:00:23
הם היו אומרים שאינם זיהו איך הבקר
ניראה אבל היו מספרים מי גנב אותם

00:57:08:14 00:57:05:13
ככה הם היו מעידים על מישהו
בלי לראות שום דבר.

00:57:10:02 00:57:08:19
משערים מי גנב?
-כן.

00:57:12:20 00:57:10:03
בלי שהם יודעים מי הגנב?
-כן, מבלי שראו או זיהו את הגנב.

00:57:16:08 00:57:13:14
ואז בעל הבקר הולך לבן אדם שהעידו
עליו וטוען בפניו שהוא לקח את הבקר

00:57:17:18 00:57:16:11
אותו אדם היה טוען בחזרה
שהוא לא לקח את הבקר.

00:57:24:02 00:57:19:03
ואז בעל הבקר אומר לו שהוא שילם כסף
למי שהעיד עליו ושיבוא איתו לשבועה

00:57:28:21 00:57:25:02
ואז אותו אדם שחשדו בו היה נשבע,
הרי מי שגנב את הבקר זה אדם אחר

00:57:31:21 00:57:29:07
החשוד גנב בקר של מישהו אחר
ולא את הבקר של האדם שמאשים אותו.

00:57:34:00 00:57:32:01
החשוד גנב את הבקר של אנשים אחרים
וגם את הבקר של מי שהאשים אותו?

00:57:36:06 00:57:34:02
החשוב גנב בקר של אנשים אחרים.
-הוא גנב בקר של אנשים אחרים.

00:57:43:02 00:57:36:08
האדם שהעיד עליו העיד עליו סתם
כדי להרוויח כסף בעבור העדות.

00:57:46:23 00:57:44:10
לכן היו עדויות כאלו
שבסוף התבררו כשקר.

00:57:49:13 00:57:47:17
החשוד היה נשבע
ולא היה מת מהשבועה

00:57:55:15 00:57:50:08
ואז בעל הבקר מבקש מהעד שיחזיר את
כספו והעד מחזיר לו את הכסף.

00:58:04:07 00:58:00:22
מה היה התפקיד שלך בנושא הזה?

00:58:11:17 00:58:05:21
למשל אם נגנב למישהו רכוש, היית
הולך ומחזיר לו את הרכוש

00:58:15:13 00:58:11:21
איך היית עושה את זה?
-הייתי חוקר את האנשים.

00:58:24:17 00:58:16:21
לרוב היו גונבים לאנשים שאין להם
בני משפחה שיכולים להחזיר את הבקר

00:58:30:07 00:58:25:00
אותם אנשים היו מספרים לי שגנבו את
הבקר שלהם ושהביאו אותם לכפר שלנו

00:58:31:22 00:58:30:13
הייתי שואל אותם איך הוא גנבו להם
והם היו מספרים לי הכל

00:58:33:20 00:58:32:01
ואז הייתי אומר להם שאחפש ואתר
את הבקר שלהם.

00:58:39:08 00:58:34:01
מכיוון שהכרתי הרבה אנשים הייתי
שואל אותם אם ראו את אותו הבקר

00:58:43:05 00:58:39:22
ואז הם היו מספרים לי שראו מישהו
שלוקח את הבקר שתיארתי להם

00:58:49:03 00:58:45:13
היית שואל אותם בתור חבריך
או שהיית משלם להם כסף על העדות?

00:58:50:02 00:58:49:05
לא הייתי משלם להם כסף!

00:58:53:03 00:58:50:05
הם סיפרו לך כחברים ומכרים שלך?
-כן, סיפרו לי בגלל החברות שלנו.

00:59:00:03 00:58:53:18
כמו כן היו אנשים שהיו מבקשים
כסף כדי לספר לי מי הגנב

00:59:01:20 00:59:00:06
היו מבקשים כסף?
-כן, ואני מסכים.

00:59:05:24 00:59:01:23
היית מסכים לשלם כסף?

-כן, אם הוא אדם ישר אני מסכים

00:59:10:06 00:59:06:22

ואותו העד מציע לי לקחת
את הגנב לשבועה,

00:59:12:05 00:59:10:12

ואם לא יקרה כלום לגנב מהשבועה
הוא מסכים להחזיר לי את הכסף.

00:59:18:20 00:59:13:16

אחרי שהייתי משלם את הכסף
בעבור העדות והולך לתפוס את הגנב.

00:59:23:09 00:59:20:04

איך היית מגיע לביתו של הגנב?
-הגנב מחזיר לי את הבקר

00:59:26:14 00:59:23:10

מה?

-איך היית מגיע לגנב?

00:59:28:01 00:59:26:23

הייתי עושה חיפושים.

00:59:30:05 00:59:28:20

היית שואל אנשים?

-כן.

00:59:32:21 00:59:30:07

מה עוד, היית הולך לביתו של הגנב?
-כן, הייתי הולך עד לביתו של הגנב.

00:59:40:18 00:59:33:00

לאחר שהגעת לביתו מה היית אומר לו?
-הייתי אומר לו שהבקר הגיע לידי

00:59:43:16 00:59:41:00

ומבקש ממנו שיחזיר לי את
אותו הבקר שהגיע לידי.

00:59:48:14 00:59:45:16

הוא היה שואל אותי מה הקשר שלי
לבעלים של אותו הבקר שנגנב

00:59:51:04 00:59:48:16

הייתי משיב להם
שהם בני דודים שלי.

00:59:57:04 00:59:52:15

ואז הוא היה טוען שהוא לא גנב את
הבקר אלא קיבל אותם ממישהו אחר

00:59:59:13 00:59:57:18

היית שואל אותו מי נתן לו הבקר,
והוא היה אומר לי את שמו.

01:00:02:14 01:00:00:14

אני שואל אותו אם הוא מוכן להתאמת
את מי שנתן לו את הבקר והוא מסכים

01:00:07:22 01:00:04:21

ואז קובעים מועד לאימות, ואותו אדם
מגיע לאימות באותו מועד.

01:00:12:00 01:00:10:03

באימות עצמו אותו אדם טוען
ממישהו אחר מכר לו את הבקר

01:00:16:13 01:00:13:00

הוא טוען שהוא לא גנב את הבקר
אלא קנה אותו ממישהו אחר.

01:00:19:08 01:00:16:24

הוא טוען שמישהו מכר לו או נתן לו?
-שמישהו מכר לו.

01:00:23:01 01:00:20:24

ואז הוא מעביר את האחריות
למי שמכר לו את הבקר

01:00:27:00 01:00:25:07

הייתי תופס את מי שאחראי לגניבת
הבקר ודורש ממנו שישלם בעבור הבקר.

01:00:32:03 01:00:27:13

ואז היית הולך בחזרה לבן אדם שמכר
את הבקר למי שמחזיק את הבקר אצלו?

01:00:34:02 01:00:32:06

כן, הייתי הולך אליו.

01:00:40:12 01:00:34:17

ואז היינו מגיעים למי שמכר את הבקר
ודורשים ממנו שישלם בעבור הבקר.

01:00:44:16 01:00:42:22

דורשים ממנו שישלם
והוא משלם.

01:00:54:06 01:00:47:00
ואז האדם הראשון שמכר לאדם השני
אומר לו שהבקר שייך למישהו אחר

01:00:59:01 01:00:54:09
הוא מחזיר לו את הכסף
שבו קנה את הבקר

01:01:02:21 01:01:00:22
הוא מחזיר לו את הכסף
כדי להחזיר את הבקר לבעליו.

01:01:08:24 01:01:05:18
ככה היית מחזיר רכוש שנגנב מאנשים?
-כן, ככה הייתי מחזיר להם את רכושם.

01:01:13:21 01:01:09:03
כמה פעמים אתה זוכר שהחזרת ככה
רכוש של אנשים שנגנב להם?

01:01:15:22 01:01:13:24
בוודאי שאני זוכר הכל!

01:01:27:05 01:01:17:08
במקרה אחד שקרה במחוז "דברק"
באיזור שנקרא "אדרקיה"

01:01:36:00 01:01:28:04
גנבו 4 שוורים לאדם ששמו מלסה קבדה
לקחו אותם מאזור אדרקיי לארמצי'או

01:01:41:09 01:01:37:14
מה היה המרחק, זה היה רחוק?
-כן, הליכה של שלושה ימים.

01:01:49:15 01:01:43:18
ואז הם הגיעו לארמצי'או בעזרת
הילדים הגיעו אלינו

01:01:54:22 01:01:50:02
הם סיפרו לי מה קרה להם, שאלתי
אותם מי הם, השיבו שהם מביתא ישראל

01:01:57:06 01:01:55:08
שאלתי אותם למה הם הגיעו עד אלינו
הם השיבו שנגנבו להם שוורים

01:01:58:24 01:01:57:19
שאלתי אותם כמה שוורים נגנבו להם,
הם השיבו ארבעה שוורים.

01:02:04:14 01:02:00:09
שאלתי איך גנבו והביאו את השוורים
מאדרקיי עד אלינו, השיבו שגנבו אותם

01:02:07:21 01:02:05:15
הם הכינו מראש רשימה של האנשים
שהשוורים עברו דרכם

01:02:12:24 01:02:09:22
הביאו איתם רשימה מי מכר למי
ומי האדם אחרון שקיבל את השוורים.

01:02:16:18 01:02:14:15
שאלתי אותם אם זה המקרה השיבו שכן
ואז אמרתי להם שאני מכיר את הבן אדם

01:02:23:19 01:02:18:08
הלכתי לאותו אדם ושאלתי אותו
אם אותם השוורים הגיעו לידי

01:02:31:12 01:02:25:22
למעשה הגיעו לידי של
אותו אדם 12 שוורים

01:02:37:07 01:02:32:12
4 שוורים שייכים לאנשים שפנו אליי
ועוד 8 שוורים ששייכים לנוצרים.

01:02:45:14 01:02:38:18
אמרתי לו שיש ברשותו 12 שוורים,
ושאני מבקש ממנו להחזיר רק 4 שוורים

01:02:50:21 01:02:47:18
אמרתי לו שיחזיר
והוא סירב לי.

01:02:54:06 01:02:51:17
הוא סירב להחזיר לך או שטען
שהבקר לא שייך לך?

01:02:56:20 01:02:54:08
הוא סירב להחזיר את השוורים.

01:03:00:07 01:02:57:13
הוא התעקש לא להחזיר את הבקר,
אמרתי לעצמי שאני אראה לו מה זה.

01:03:06:07 01:03:00:24
הלכתי למקום שבו הוא מכר את השוורים

ואיתרתי את האנשים שמכר להם

01:03:13:19 01:03:08:08
איתרתי אותו והעברתי אותו לבעל
השוורים והוא תפס אותו.

01:03:18:01 01:03:14:24
ואז הגענו לזקני השבט לפתור
את זה, הם אמרו לו לשלם

01:03:27:21 01:03:20:10
הוא הסכים לשלם וביקש לשלם בעבור
4 השוורים בלי ה 8 השוורים הנוספים

01:03:33:04 01:03:28:04
ביקשנו מהם שיעריכו את העלות של
השוורים וישלם עליהם.

01:03:42:11 01:03:34:17
חישבו את העלות של פרה אחת, עגל אחד
ושני שוורים כולל התפוקה שלהם

01:03:45:04 01:03:43:16
דאגתי שישלם על הכל.

01:03:50:24 01:03:46:12
גם בנו של בעל השוורים
היה איתי יחד.

01:03:57:01 01:03:51:18
אחרי שקיבלנו ממנו את התשלום בעבור
הבקר הוא פחד לחזור לבדו לכפר שלו

01:04:04:08 01:03:57:14
מכיוון שבעל הבקר שהוא יתפוס
אותו בדרך וישתמש בנשקו

01:04:06:21 01:04:04:18
כדי שיחזיר לו את כל
הרכוש שנגנב ממנו.

01:04:14:03 01:04:07:15
באותו זמן נשאתי עליי נשק, וגם נתתי
לו לשאת את הנשק הנוסף שהיה לי

01:04:18:14 01:04:15:07
ואז לקחנו את התשלום והבקר
וחזרנו לכפר שלנו.

01:04:21:20 01:04:19:14

זה היה בערך הליכה של יום אחד,
ואז הגענו לכפר שלנו

01:04:26:20 01:04:22:19
לאחר מכן מכרתי את הבקר, את הפרה
והעגל ונתתי לו את הכסף.

01:04:32:07 01:04:27:22
הוא נשא עליו את הנשק שנתתי לו,
ואז שאל איך הוא יוכל לחזור לביתו

01:04:35:02 01:04:33:11
הוא ביקש ממני שאלווה אותו עד למקום
שנקרא "טְקֵל-דִּינְגַאִי"

01:04:37:11 01:04:35:17
מה זה אומר "טְקֵל-דִּינְגַאִי"?

01:04:42:23 01:04:37:14
"טְקֵל-דִּינְגַאִי" זהו מקום שנמצא
בסמוך לעיר גונדר זה השם של המקום.

01:04:47:09 01:04:43:01
האם בעל הבקר לקח לביתו את הכסף
שקיבלת ממכירת הפרות?

01:04:49:24 01:04:47:15
כן, הפרות והשוורים שלו
כבר נשחטו!

01:04:56:20 01:04:51:03
אז הגנב שילם לך כסף בעבור הבקר?
-כן, הוא שילם את הערך הכספי שלהם.

01:05:01:06 01:04:57:08
הוא שילם כסף בעבור נשיאת הנשק
שנתתי לו ועל פרה אחת ועגל אחד.

01:05:07:21 01:05:02:02
הוא שילם את זה ואז הוא ביקש ממני
שאלווה אותו עד לאיזור גונדר

01:05:13:21 01:05:08:21
הוא ביקש גם מאבי שאני אלווה
אותו עד לכפר שלו

01:05:18:11 01:05:14:00
הוא טען שהוא נקלע למצב הזה בגלל
האנשים שמכרו לו את הבקר שלא שלהם

01:05:23:20 01:05:18:17
ושהוא סיכן את חייו בגלל אותם אנשים
ועל כך הוא רוצה להוכיח את חפוטו.

01:05:28:01 01:05:24:16
לאחר שהוא טען ככה,
גם אבי הסכים שאלווה אותו

01:05:32:00 01:05:28:20
ואז יצאנו לדרך והגענו
למקום שנקרא "טְקֵל-דִּינְגָאִי"

01:05:35:21 01:05:32:04
משם הגענו לגונדר, ומגונדר הגענו
לכפר שלהם אדְרָקִי בשעה 7:00 בבוקר.

01:05:38:01 01:05:36:20
הגעתם לשם?
-כן, הגענו לשם.

01:05:42:00 01:05:39:02
הוא נשא עליו נשק כל הדרך
וליוותי אותו עד לביתו.

01:05:45:21 01:05:42:03
שהיתי אצלם שבוע אחד
ואז חזרתי לכפר שלי.

01:05:48:21 01:05:47:08
זה פלא!
-כן.

01:05:51:24 01:05:49:00
היית אוהב את העבודה הזאת?
-איזו עבודה?

01:05:55:05 01:05:52:01
מה היית מרגיש כשהיית מחזיר
רכוש לאנשים שנגנב להם?

01:06:01:05 01:05:55:07
אם אלו אנשים שהכרתי הייתי
מרגיש שנעשה עוול לעם שלי

01:06:05:23 01:06:01:10
מכיוון שהיו גונבים את הרכוש
שלהם בגלל שהם יהודים

01:06:09:04 01:06:06:23
עקב הסיבה הזאת דאגתי להחזיר

את הרכוש שלהם עד לביתם.

01:06:16:12 01:06:09:08
במקרה נוסף שהיה אדם בשם אסמו ארני
איבד שור אחד בכפר גאיינה

01:06:19:21 01:06:17:14
והגנבים הביאו את השור לכפר שלנו.

01:06:30:05 01:06:22:07
היה אדם בשם דג'ן אברה ז"ל שהיה דוד
שלנו, הוא בא איתו יחד לכפר שלנו

01:06:34:09 01:06:30:11
ואמרו לנו שאיבדו שור מסויים
ושאמרו להם שהשור הגיע לכפר שלנו.

01:06:38:06 01:06:34:13
ואז ביררתי עם האנשים שהכרתי, ואמרו
לי שהשור נמצא בכפר שלנו.

01:06:42:17 01:06:38:09
ואז הלכנו והחזרנו את השור שלהם
בעודו חי לפני ששחטו אותו.

01:06:48:03 01:06:43:06
לאחר מכן ליוויתי אותם עד לאיזור
שהיה מואר באור ירח וחזרתי לביתי.

01:06:52:21 01:06:50:06
במקרה השלישי גם כן היה
מדובר באדם מכפר גאיינה

01:07:00:04 01:06:53:21
לאדם בשם סמאיי סהלו גנבו לו
שור והביאו אותו לכפר שלנו

01:07:06:11 01:07:01:11
הוא בא וסיפר לי שגנבו לו את השור,
התחלתי לברר עם האנשים שהכרתי

01:07:13:16 01:07:06:13
ואז אמרו לי את שמו של אדם שגנב את
השור, שאמצא את השור בעודו בחיים.

01:07:17:08 01:07:14:20
שאלתי אותם היכן הוא נמצא, אמרו
היכן השור נמצא ואז הלכתי לשם.

01:07:21:12 01:07:18:09

הלכתי לשם יחד עם אדם
בשם זנבה סיפאיי

01:07:27:20 01:07:22:16
הגענו לביתו של האדם שהשור היה אצלו
ואמרנו לו שהשור נמצא אצלו.

01:07:31:03 01:07:29:04
הוא אותנו שאל למי שייך השור
השבנו לו שהשור שייך לדוד שלי

01:07:36:23 01:07:32:16
הוא השיב שהשור נמצא אצלו
אבל השור הגיע אליו מאדם אחר.

01:07:39:18 01:07:37:23
שאלנו אם הוא מוכן להביא בפנינו
את מי שהביא לו את השור, והוא הסכים

01:07:42:06 01:07:40:09
ואז ביקשנו ממנו
שיחזיר לנו את השור.

01:07:50:11 01:07:46:11
בזמן שהוא חיפש את מי שהביא לו
את השור לקחתי את השור

01:07:54:12 01:07:52:01
החזרתי אותו לבן אדם שנגנב לו השור
וליוותי אותו עד לכפר שלו.

01:08:00:09 01:07:56:02
זה היה המקרה השלישי,
המקרה הרביעי גם התרחש בכפר גאיינה

01:08:05:12 01:08:00:13
אנשים גנבו 3 שוורים ששייכים למר'
טהיי מנגיסטו והביאו אותם לכפר שלנו

01:08:11:01 01:08:06:16
הוא פנה אליי בטענה שגנבו לו את
השוורים, מיד התחלתי לברר עם אנשים

01:08:14:11 01:08:11:11
תיארתי להם איך השוורים היו נראים,
ואז מישהו אמרו לי שראה אדם מסויים

01:08:18:14 01:08:14:12
לקח את השוורים למקום מסויים.

01:08:20:09 01:08:19:00
שאלתי אותו אם זו האמת,
הוא השיב שכן.

01:08:25:21 01:08:21:01
ואז אני ובן דוד שלי מר' זנבה סיסאי
הלכנו לשם יחד

01:08:29:23 01:08:27:08
מצאנו שם את שלושת
השוורים בעודם חיים.

01:08:33:13 01:08:30:12
תפסנו את הבן אדם שהשוורים היו אצלו
לא שילמנו שום דבר בעבור זה

01:08:36:07 01:08:33:24
הוא טען שמישהו מכר לו את השוורים,
אמרנו שידרוש מהם את כספו בחזרה

01:08:40:21 01:08:38:12
שיברר בעצמו איך השוורים הגיעו אליו
ודרשנו ממנו לקבל את השוורים בחזרה.

01:08:43:19 01:08:42:08
לקחנו ממנו את השוורים.

01:08:45:00 01:08:43:22
לקחתם אותם יחד איתכם?
כן.

01:08:48:01 01:08:45:04
והחזרנו אותם לכפר שלהם
יחד עם הבעלים של השוורים.

01:08:53:21 01:08:50:09
היו משלמים לך כסף בעבור עבודתך?
לא.

01:08:56:02 01:08:54:02
לא נתנו לך שום דבר?
לא, וגם לא הסכמתי לקבל דברים.

01:08:59:01 01:08:56:08
אבל זו היית עבודה מאוד קשה?
בוודאי שהעבודה הייתה מאוד קשה.

01:09:02:21 01:08:59:20
יכולת לריב עם אנשים בגלל עבודתך?
כן, העבודה גורמת לריב.

01:09:08:17 01:09:02:23
היו אומרים עליי למה אני מחזיר רכוש
שנגנב לאחרים בטענה שהם דודים שלי

01:09:14:15 01:09:09:02
ולמה אני מתערב בזה,
הרי לא גנבו את הרכוש שלי.

01:09:15:14 01:09:14:17
נכון מאוד!

01:09:19:24 01:09:15:16
הם טענו שקיבלו אותם מאנשים אחרים
והיו כאלה שאמרו שקנו את השוורים.

01:09:27:05 01:09:20:22
אני סמכתי על אלוקים בעבודה הזו,
לא היו לי אויבים שעקבו אחריי.

01:09:31:19 01:09:29:05
לכן בדרך הזו היינו משיבים את הבקר
שנגנב לבעליהם.

01:09:33:07 01:09:31:21
ככה הייתם עובדים?
כן.

01:09:38:06 01:09:34:23
עשית את העבודה מרצונך החופשי,
כן, עשיתי את העבודה מרצוני.

01:09:42:10 01:09:38:08
עשית את העבודה מרצונך בלי שהתושבים
הסמיכו אותך לעבודה הזאת?

01:09:46:20 01:09:42:13
לא היה דבר כזה!
עשיתי את רק מרצוני החופשי

01:09:52:01 01:09:46:21
וגם בגלל שהרגשתי
שנעשה עוול לעם שלי.

01:09:58:10 01:09:52:05
בנוסף למקרים האלו,
כשאנשים יצאו למסע דרך סודן

01:10:03:02 01:10:00:00
היו שודדים אותם בדרך.

01:10:11:01 01:10:03:22
הם היו פונים אליי ואומרים לי ששדדו
את בגדיהם, את הכסף ואת האוכל שלהם

01:10:15:23 01:10:12:00
הייתי עוקב אחר השודדים ואם הייתי
מוצא אותם הייתי מחזיר את רכושם

01:10:19:22 01:10:16:17
ואם לא הייתי מוצא את השודד הייתי
נותן להם מהכסף הפרטי שלי

01:10:27:03 01:10:20:22
הייתי נותן להם גם אוכל לדרך ושולח
אותם לסודן בליווי של בן אדם אמין.

01:10:32:04 01:10:29:15
ככה הייתי עושה שוב ושוב
לכל אנשים ששדדו אותם.

01:10:33:20 01:10:32:06
בעבור אנשים שהיו בדרכם לסודן?
כן.

01:10:42:01 01:10:37:17
איך היית מגיע לשודדים ריגלת אחריהם
איך אנשים ידעו להכווין אותך?

01:10:43:11 01:10:42:04
אנשים שהיו מעידים?

01:10:50:20 01:10:43:13
כן, איך הם ידעו לזהות את השוורים
שנגנבו ולהכווין אותך?

01:10:55:18 01:10:51:02
היו אנשים מסויימים שהיו
מתפרנסים מהדבר הזה.

01:11:04:18 01:10:58:01
הם ידעו מי האנשים שהיו קונים
בקר שנגנב מאנשים אחרים

01:11:10:23 01:11:05:19
ואז הם היו מספרים לי שהם ראו שאותו
אדם לקח את השור שאני מחפש

01:11:14:23 01:11:12:20
ככה הם היו מספרים לי.

01:11:17:21 01:11:16:00
ז"א כל התושבים הכירו את כולם?
-כן, הם הכירו הכל.

01:11:23:03 01:11:17:23
כולם ידעו את העיסוקים של כולם?
-כן, הם ידעו.

01:11:26:19 01:11:23:06
כולם הכירו את האנשים שהיו גונבים
ואת אלו שלא היו גונבים.

01:11:36:15 01:11:29:05
היו גנבים שאמרו עליהם שהם לא היו
גונבים מסביבתם אלא ממקומות רחוקים.

01:11:40:20 01:11:38:23
כאילו הכריחו אותם לגנוב
רכוש של אנשים אחרים!

01:11:46:18 01:11:40:24
התפעלתי מזה שהתייחסו לזה כעבודה.
-כן, הם התייחסו לזה כאל עבודה.

01:11:53:00 01:11:48:15
למשל אם היה להם כסף
כדי לקנות נשק

01:11:57:06 01:11:54:24
היו נשקים שמכרו אותם
לתקופה מוגבלת

01:12:01:13 01:11:59:15
לתקופות של חודשיים
או שלושה חודשים.

01:12:11:03 01:12:03:22
הם היו משלמים את המחיר של הנשק
והיו לוקחים את הנשק איתם

01:12:17:23 01:12:12:00
לפני שהגנב קונה את הנשק, הוא מבקש
שתי לילות שיש בהם אור ירח.

01:12:21:09 01:12:18:14
הוא מבקש שתי לילות של אור ירח?
-כן.

01:12:24:18 01:12:22:05

למה הוא מתכוון?
-הוא הולך לגנוב את הבקר בליל ירח.

01:12:31:17 01:12:28:01
ומישהו היה משלם לו על הבקר שנגנב?
-כן.

01:12:41:04 01:12:33:23
הגנב היה משלם בעבור הנשק ומביא את
הבקר שגנב ואומר למישהו לקנות ממנו.

01:12:46:04 01:12:42:00
ואז הוא בודק שהשוורים
בריאים ומסכים לקנות ממנו.

01:12:48:16 01:12:46:08
ואז מחשבים את הערך של השוורים לפי
המחיר של עלות הנשק שהוא קנה

01:12:51:02 01:12:49:03
או שהערך של השור שווה לערך של עלות
הנשק, או שהיה נשאר עודף

01:12:54:16 01:12:51:19
באם היה עודף מהערך של הנשק
הגנב מקבל את הפרש.

01:12:59:20 01:12:56:00
לכן היה הרגל כזה לאנשים
שהם עסקו בו בתור העבודה שלהם.

01:13:08:03 01:13:01:07
האם היית לך שיטה ייחודית
ששימשה אותך לתפוס את הגנבים?

01:13:10:23 01:13:08:04
ראשית הבעלים של הבקר היה אומר לי
את הסימנים שיש על הבקר.

01:13:13:13 01:13:12:08
מה היו הסימנים הנפוצים לרוב?

01:13:19:12 01:13:13:15
הבעלים היה אומר לי: לשור שלי יש
סימן ייחודי באיבר מסויים בגופו

01:13:25:12 01:13:19:15
הסימן יכול להיות בצבע לבן או שחור
או אדום על איבר מסויים בגופו

01:13:27:06 01:13:26:10
הסימנים האלו שימש אותי
לזהות את השור.

01:13:30:10 01:13:27:07
הסימנים היו לפי צבעים של השור?
-כן, ככה הבעלים מזהה את השור שלו.

01:13:35:22 01:13:31:04
לאחר מכן העד היה אומר לי
מי לקח את השור.

01:13:42:04 01:13:36:02
ואז אני הולך לחשוד ומבקש לחפש את
השור ברפת שלו, והוא מסכים לכך

01:13:45:23 01:13:42:17
ואז במהלך החיפוש אני מאתר את השור
לפי הסימנים שבעליו נתן לי.

01:13:51:04 01:13:48:02
אבל חיפשת את השור לפי הסימנים שלו?
-כן, חיפשתי רק לפי הסימנים.

01:13:57:07 01:13:53:12
האם היו לך מקרים של ריב
בעקבות החיפושים שעשית?

01:14:00:18 01:13:57:17
כשאתה טענת שהחשוד גנב את השור
והוא טוען שהוא לא גנב

01:14:07:11 01:14:01:11
ושניכם החזקתם נשקים, כשאתה מאשים
אותו בגניבה הוא לא היה רב איתך?

01:14:14:00 01:14:07:13
אני לא הייתי אומר לו ישר שהוא הגנב
ושלקח את הבקר שאני מחפש.

01:14:17:00 01:14:15:00
היו לך שיטות גם לזה?
-לא הייתי אומר שהוא גנב

01:14:23:08 01:14:17:14
הייתי אומר לו: איבדנו בקר מסויים
ואנשים אמרו שהם הגיעו לידך.

01:14:27:17 01:14:25:06
שאתה אומר לו "אנשים אמרו", זה בכדי

לומר לו שיכול להיות שהם טועים?

01:14:30:24 01:14:27:19
כן, אני אומר לו ש"אנשים אמרו",
ושהוא לא פרץ את הרפת וגנב את הבקר

01:14:32:20 01:14:31:09
אלא יכול להיות שאנשים אחרים
הביאו לך את הבקר.

01:14:36:15 01:14:33:15
לכן אני אומר לו שאנשים אמרו לי
שהבקר שאני מחפש הגיע לידך

01:14:39:06 01:14:36:19
ושאני לא פונה אליו סתם ככה, אלא
שילמתי כסף לאנשים בעבור העדות

01:14:41:19 01:14:39:23
ואז אני מבקש ממנו שאם הבקר
היה בחזקתו שישלם כסף בעבורם.

01:14:45:23 01:14:43:24
ואז הוא היה משיב שהבקר
לא הגיע לידו.

01:14:47:20 01:14:46:14
אני שואל אותו אם הוא בטוח בזה
הוא אומר שהוא בטוח

01:14:49:02 01:14:47:21
ואז אני שואל אותו אם הוא מוכן ללכת
לשבועה, והוא מסכים להישבע.

01:14:52:07 01:14:50:10
לאחר מכן קובעים תאריך לשבועה.

01:14:58:01 01:14:53:15
ואז אנחנו נפגשים ביום השבועה, אם
בטוח בעצמו הוא היה נשבע

01:15:00:20 01:14:59:14
ואם הוא היה מסרב להישבע,

01:15:03:08 01:15:00:24
זקני השבט היו מתערבים ואומרים לו
שהוא עלול למות בגלל הכסף

01:15:10:11 01:15:04:01
הם אומרים לו שהם יעזרו לו

ושיודה באשמתו.

01:15:14:08 01:15:10:23

ואז הוא מודה שהוא טעה ומבקש זמן
כדי לשלם את הכסף בעבור הבקר.

01:15:21:18 01:15:18:14

כשפנית למישהו וטענת בפניו שהבקר
נמצא אצלו ושאתה רוצה לחפש ברפת שלו

01:15:30:16 01:15:22:02

האם הוא היה מכניס אותך לרפת שלו
לחפש את השור לפי הסימנים שחיפשת

01:15:33:09 01:15:30:19

אם הוא היה מחביא את הבקר
שחיפשת איך יכולת לדעת?

01:15:35:05 01:15:33:12

הוא היה לוקח אותי לחפש במקום
שכל הבקר שלו שוהים בו.

01:15:37:19 01:15:35:07

הוא היה מוביל אותך לשם?
כן, הייתי מבקש ממנו שיראה לי הכל.

01:15:41:22 01:15:38:16

הייתי אומר לו שבאתי אליו לחפש בקר
שמאופיינים במראה כזה וכזה

01:15:45:15 01:15:42:11

לכן מבקש ממנו שיראה את הבקר שלו,
באם אמצא את הבקר שלי אני אגיד לו.

01:15:52:10 01:15:45:23

בנוסף לזה היו לי סימנים משלי,
לא הייתי אומר את הסימנים שלי.

01:16:04:16 01:15:59:24

האם היו לך מקרים שלא הצלחת לאתר
בקר שנגנב או הלך לאיבוד?

01:16:12:18 01:16:04:18

למעט המקרה שסיפרתי לך על אדם בשם
סמאן' סהלו שהיו לו שני שוורים

01:16:15:18 01:16:14:00

את אחד השוורים איתרנו
בעודו בחיים

01:16:20:17 01:16:16:02
לגבי השור השני הוא טען שהשור לא
נמצא אצלו, ואז קבענו מועד לשבועה

01:16:24:07 01:16:21:08
בזמן שחכנו למועד השבועה,
הבן אדם יצא למסע לסודן.

01:16:34:18 01:16:27:16
הנשוא הרביעי שלנו הוא, עלייתם של
מפלגת ה"דרג" לשלטון באתיופיה

01:16:39:02 01:16:35:18
בן כמה היית באותו זמן?
-בן כמה אני הייתי?!

01:16:44:08 01:16:39:05
כן, בן כמה היית?
-הייתי גדול, אז ילדיי כבר נולדו.

01:16:46:04 01:16:44:11
ילדיך כבר נולדו אז?
-כן.

01:16:49:14 01:16:46:08
היית בערך בן 30-40?
-הייתי יותר מבוגר.

01:16:50:18 01:16:49:16
היית יותר מבוגר מזה?
-כן.

01:17:00:19 01:16:52:16
מה השינוי הכי משמעותי שהרגשתם, אתה
וסביבתך בעקבות התחלפות השלטון?

01:17:02:10 01:17:00:21
בשלטון ה"דרג"?
-כן.

01:17:05:05 01:17:02:20
מפלגת ה"דרג" הפילו את שלטוננו של
הקיסר היילה-סלאסי ועלו לשלטון.

01:17:12:01 01:17:06:07
אחר שה"דרג" עלו לשלטון, חלק
מהתושבים סירבו להיות תחת שלטונם

01:17:16:03 01:17:13:14
הם סירבו להיות תחת שלטונם,

ואז הגיע קבוצה שנקראת "איִדווי"

01:17:20:13 01:17:17:07
קבוצת המורדים "איִדווי" התחילה לחמש אנשים בנשקים והגיעו אלינו מסודן.

01:17:24:04 01:17:20:21
מה זה אומר "איִדווי"?
-הם היו המורדים נגד שלטון ה"דרג".

01:17:32:22 01:17:27:17
הם הגיעו אלינו וסחפו אחריהם את התושבים.

01:17:36:14 01:17:33:00
אתה מתכוון לתושבים שחיו בסביבתכם?
כן, הם גרמו להם להצטרף אליהם

01:17:41:07 01:17:36:24
ואז חלק מאנשים השתייכו לקבוצת "איִדווי" וחלקם למפלגת ה"דרג"

01:17:43:21 01:17:42:15
ואז התחילו להילחם זה בזה!

01:17:52:14 01:17:44:16
איך התושבים היו בוחרים להצטרף למפלגת ה"דרג" או לקבוצת המורדים?

01:17:55:23 01:17:52:17
קבוצת המורדים "איִדווי" הגיעו מהדרום והשתלטו על האיזור שלנו

01:18:03:11 01:17:56:03
הם אמרו לתושבים שהביאו להם רובים להגנתם כמו רובה "קנשיל"

01:18:06:20 01:18:03:14
ככה הם התחילו לחמש בנשקים את התושבים

01:18:10:09 01:18:06:23
התושבים ראו בזה הזדמנות טובה והתחילו להצטרף למורדים.

01:18:12:23 01:18:11:08
התושבים הצטרפו אליהם למורדים והתחילו להילחם בשלטון ה"דרג"!

01:18:15:03 01:18:14:02

וככה נלחמנו בשלטון ה"דרג".

01:18:24:00 01:18:18:08
היו הרבה הרוגים מצד ה"דרג",
אבל אצלנו למטה נהרגו שישה גיבורים.

01:18:28:09 01:18:24:16
הם היו ילדיהם של השכנים שלכם?
-כן.

01:18:32:13 01:18:28:20
חלק מהם היו אלופים, ואלופי משנה
בצבא המורדים "איִדווי".

01:18:36:14 01:18:33:11
מה היה תפקידם העיקרי של המורדים
להגן על השכונה או משהו אחר?

01:18:40:08 01:18:38:08
הם נלחמו אחד נגד שני?
-בוודאי שנלחמו זה בזה.

01:18:42:04 01:18:40:10
נלחמתם כמו חיילים?
-כן, כמו חיילים.

01:18:46:03 01:18:42:14
נלחמתם בלי שאימנו אתכם להילחם?
-לא היו אימונים.

01:18:49:02 01:18:47:21
לא היה דבר כזה אימונים!

01:18:55:09 01:18:50:15
הם נתנו לכם נשקים ואמרו לכם להילחם
-כן, ככה נלחמנו נגדם.

01:18:59:08 01:18:55:23
הם אמרו לנו שלא נצטרף ושלא
נשתייך למפלגת ה"דרג".

01:19:07:19 01:19:02:02
לכן נקלענו למצב הזה,
ואז נלחמנו אחד נגד השני

01:19:14:04 01:19:09:00
אצלנו נהרגו שישה אנשים, ומצד מפלגת
ה"דרג" נהרגו הרבה אנשים.

01:19:20:06 01:19:15:13

במהלך המלחמה נפלו בשבי אצלנו
שני חיילים של מפלגת ה"דרג".

01:19:27:12 01:19:21:15
במשך כמה זמן נלחמתם?
-המלחמה התחילה ב,

01:19:33:00 01:19:30:09
לפי לוח השנה האתיופי 33,

01:19:41:17 01:19:37:00
המלחמה התחילה בשנת 1970

01:19:44:07 01:19:41:19
המלחמה התחילה בשנת 1970?
-כן.

01:19:53:06 01:19:45:14
איך הכפר היה נראה במהלך המלחמה,
היו מהומות וצרחות, מה היה המצב?

01:19:59:04 01:19:53:09
היו מהומות, אבל לא היה רעב
הרי היו לנו יבולים.

01:20:04:14 01:20:00:08
במהלך המלחמה הבתים עדיין נשרפו,
רק מאוחר יותר "דרג" שרפו את הבתים.

01:20:08:08 01:20:05:18
אבל היו הרבה מהומות?
-כן, היו מהומות.

01:20:11:23 01:20:09:01
ואז אותם חיילים נפלו בשבי אצלנו.

01:20:15:06 01:20:12:05
אתם תפסתם את החיילים?
-כן.

01:20:21:07 01:20:15:08
אני לא תפסתי אותם בעצמי אלא הקבוצה
שהשתייכה אלינו שהתמקמה בצד השני.

01:20:27:02 01:20:22:14
לאחר מכן מפלגת ה"דרג"
עזבו את האיזור שלנו.

01:20:32:18 01:20:28:15
בצבא המורדים "אידווי" היו אלופים

ואלופי משנה כמו בצבא ה"דרג"

01:20:39:10 01:20:32:23
היו שם אנשים מאומנים בעלי דרגות
שבגדו ונטשו את שלטון ה"דרג".

01:20:47:02 01:20:41:05
המפקד הראשי תהה מה לעשות
לעשות עם החיילים השבויים

01:20:53:11 01:20:47:05
מכיוון שנהרגו אצלנו שישה חיילים,
הוא החליט להוציא אותם להורג.

01:21:01:01 01:20:53:13
החיילים השבויים היו צעירים?
כן, הם היו צעירים בני בערך 30-35.

01:21:10:13 01:21:01:24
הם היו בגילאי 30 אולי 32
זה היה הגיל שלהם בערך.

01:21:14:11 01:21:10:21
הם היו התושבים של הכפר שלכם
או שבאו ממקום אחר?

01:21:16:15 01:21:14:13
הם באו ממחוז גונדר.
-באו ממחוז גונדר!

01:21:20:08 01:21:16:16
כן, הם באו ממחוז גונדר
אפילו אני הכרתי את ההורים שלהם.

01:21:23:22 01:21:20:14
הכרת את הוריהם של החיילים השבויים?
כן, אבל הם היו נוצרים.

01:21:26:23 01:21:24:12
כשהייתי הולך לבקר את דודים שלי
בכפר שנקרא "וּוּזְאָבָה"

01:21:34:24 01:21:27:06
הייתי פוגש שם את אביהם של החיילים
השבויים, ואף הוא אירח אותי בביתו

01:21:37:17 01:21:35:17
החיילים השבויים היו
ילדיו של האיש הזה.

01:21:40:22 01:21:37:22

שניהם היו ילדיו?
-אחד היה הבן שלו והשני בן אחותו.

01:21:48:12 01:21:42:19

ואז כשדיברו על להוציא אותם להורג,
עלו טענות שלא מקובל להרוג שבויים

01:21:56:00 01:21:49:12

כל הבכירים כולל אלופים ואלופי משנה
שוב קיימו אסיפה בנושא הזה.

01:21:59:10 01:21:56:02

האם הם היו אזוקים מרגע שנתפסו?
-כן, הם היו אזוקים.

01:22:00:23 01:21:59:11

הם היו אזוקים ברגליהם ובידם?
-כן.

01:22:12:09 01:22:01:15

אחרי שקיימו את האסיפה הם החליטו
לא להרוג את השבויים אלא לשחרר אותם

01:22:16:14 01:22:12:24

בטענה שאם הם היו תופסים אותם
באמצע קרב היו הורגים אותם

01:22:23:15 01:22:16:24

אבל במקרה שלהם הם נכנעו, לכן הם
החליטו שאסור להוציא אותם להורג.

01:22:28:15 01:22:25:18

למרות שזיכו אותם במשפט שנעשה להם,
אנשים שאיבדו את יקיריהם במלחמה

01:22:30:23 01:22:29:04

היו עלולים לערוב להם
בדרך ולהרוג אותם.

01:22:35:21 01:22:32:13

אחיהם של ההרוגים במלחמה היו עלולים
להרוג אותם כדי לנקום את מות אחיהם.

01:22:44:11 01:22:37:06

ואז הלכתי אליהם ופתאום מסתבר שהם
מכירים אותי ואמרו שלום.

01:22:48:21 01:22:45:21

אתה מתכוון לחיילים השבויים?

-כן, החיילים השבויים.

01:22:51:00 01:22:49:00

הם זיהו אותך?

-כן, הם זיהו אותי.

01:22:54:18 01:22:51:21

ואז כשהם אמרו לי שלום

נבהלתי מאוד!

01:23:03:07 01:22:55:14

בנוסף לכך בתוך התושבים שלנו חשדו

באנשים שהם מרגלים לטובת ה"דרך"

01:23:06:21 01:23:03:18

קבוצת המורדים "אידו" היו תופסים את

האנשים האלו וכולאים אותם.

01:23:12:15 01:23:08:15

אם היו אומרים שיש לך קשר למפלגת

"דרך" היו כולאים אותך.

01:23:23:21 01:23:13:12

ואז כשהשבויים אמרו שלום פחדתי

שיאשימו אותי שאני משתייך ל"דרך"

01:23:28:10 01:23:24:01

ואז כשהם אמרו לי שלום, שאלו אותי

אם אני מכיר אותם, השבתי להם שכן.

01:23:31:24 01:23:28:13

שאלו אותי מהיכן אני מכיר אותם, ואם

הם יהודים, השבתי להם שהם לא יהודים

01:23:33:17 01:23:32:01

שאלו אותי אז מי הם?

השבתי להם שהם נוצרים

01:23:35:10 01:23:33:21

ואז שאלו אותי איך אני מכיר אותם?

01:23:40:19 01:23:36:17

השבתי להם שלדודים שלי הייתה חתונה

בכפר "וּזְאָבָה" והלכתי לשם

01:23:45:05 01:23:41:01

גם אביהם של השבויים היה מוזמן

לחתונה, ושם הכרתי את אביהם

01:23:53:04 01:23:45:09

אפילו נשבענו אמונים אחד לשני
שנדאג אחד לשני כמו אחים.

01:23:55:20 01:23:53:16
זה באמת היה?
-לא, לא נשבענו אמונים.

01:24:03:17 01:23:56:01
השבתי להם שמעבר לכך שהם ילדיו של
"אחי שנשבע לי אמונים" הם נוצרים.

01:24:06:18 01:24:04:00
אמרתי להם שאני יהודי,
ושאין לי שום קשר דם איתם.

01:24:10:22 01:24:08:11
שאלו אותי אם זה כל הקשר
שלי אליהם, השבתי להם שכן.

01:24:19:08 01:24:13:03
כמו כן הם זיכו אותם במשפט
שלא להוציא אותם להורג

01:24:25:22 01:24:20:09
הם שאלו איך השבויים יחזרו בבטחה
לבתיהם, מישהו עלול להרוג אותם בדרך

01:24:32:17 01:24:26:24
השבתי להם שיתנו לי את האחריות
עליהם, ושאשלח אותם יחד עם אנשים.

01:24:35:24 01:24:34:01
שאלו אותי אם אני מסוגל לעשות
את זה השבתי להם שכן

01:24:40:06 01:24:36:13
ואז אמרו לי לחתום בעשר אצבעותיי
חתמתי עם כל אצבעותיי

01:24:41:23 01:24:40:19
ככה חתמת?
-כן.

01:24:43:22 01:24:41:24
חתמת שהשבויים תחת חסותך?
-כן.

01:24:46:15 01:24:44:04
העבירו את האחריות על חייהם אליך?
-כן, העבירו אליי את האחריות.

01:24:49:17 01:24:46:24
אחרי שחתמתי להם,
לקחתי את השבויים תחת חסותי

01:24:56:11 01:24:50:24
ואז המפקד ליווה אותי
ביחד עם השבויים עד לבית שלי.

01:25:03:20 01:24:57:18
המפקד גדל איתי ביחד, זה היה ביום
חמישי פניתי אליו ואמרתי למפקד

01:25:07:16 01:25:03:23
יום חמישי זהו היום שתושבי הכפר
שלנו הולכים לסחור בשוק.

01:25:15:00 01:25:07:24
ביקשתי מהמפקד שיגיד להם, ששלחתי
אותם מיד יחד עם אנשים שהלכו לשוק.

01:25:23:20 01:25:15:23
אחד מהמפקדים שנהרג במלחמה היה השכן
של אחותי, הוא היה גר לידנו

01:25:28:12 01:25:24:02
אם ילדיו היו רואים את השבויים, הם
היו מבתרים אותם בסכין בעודם חיים.

01:25:33:00 01:25:30:17
לכן ביקשתי מהמפקד שיגיד להם את מה
שביקשתי ממנו והוא הסכים.

01:25:36:20 01:25:33:02
ואז הכנסתי את השבויים לבית שלי,
ודאגתי שיחליפו את בגדיהם.

01:25:41:04 01:25:36:23
אלו בגדים היו להם, מדי צבא?
-לא, היו להם בגדים רגילים

01:25:45:01 01:25:41:06
היו להם בגדים שאנשים גנבו
ומכרו אותם בשוק.

01:25:53:15 01:25:48:00
ואז עודדתי אותם קצת,
והחבאתי אותם הבית שלי

01:25:58:00 01:25:54:05

למחרת נתתי להם אוכל
וביקשתי מהם שישמרו על שקט.

01:26:06:20 01:25:58:10
כשהם רצו לצאת להתפנות בשירותים היו
עלולים לראות אותם לכן חימשתי אותם

01:26:08:08 01:26:06:24
במה חימשת אותם?
-בנשק.

01:26:09:23 01:26:08:19
אתה מדבר ברצינות?
-כן.

01:26:13:22 01:26:10:14
נתתי להם נשק והם התחמשו
וכך הם ישבו בתוך הבית שלי.

01:26:16:07 01:26:14:00
במהלך הזמן הזה היו באים לביתי
אנשים שרצו לתקן את הנשקים שלהם

01:26:21:05 01:26:16:11
הם היו שואלים לשלומי, ואומרים לי
שבאו לתקן את החלק שחסר להם בנשק.

01:26:23:06 01:26:21:18
ואז היו רואים אותם בביתי ושואלים
אותי מי אלו האנשים האלו,

01:26:28:15 01:26:23:13
הייתי משיב שהם באו מאיזור הצפון
כדי לתקן את הנשקים שלהם

01:26:33:12 01:26:28:19
ואז הם היו מבקשים ממני שקודם אתקן
את הנשק מרחוק ושהם יכולים להמתין

01:26:35:11 01:26:33:15
הייתי משיב להם
שהם הגיעו לפניהם,

01:26:38:18 01:26:35:14
ואז הם היו אומרים לי: "אתה רוצה
לחרוץ את גורלנו ושיהרגו אותנו"

01:26:44:08 01:26:38:21
ואז הייתי אומר לשבויים ש "ימתינו"
עד אסיים לתקן את הנשק שלהם.

01:26:47:12 01:26:45:06
כמה ימים העברתם ככה?
-העברנו ככה שמונה ימים

01:26:52:12 01:26:49:10
ואז השבויים פנו אליי ואמרו לי,
לקחת אחריות על חיינו

01:26:55:16 01:26:53:16
וביקשו שאלווה אותם עד הגבול
שמפלגת ה"דָרְג" שולטים בו.

01:27:02:23 01:26:57:13
המרחק עד הגבול של ה"דָרְג"
היה הליכה של 5 שעות

01:27:06:10 01:27:04:02
ושמשם הם יכולים להסתדר לבדם.

01:27:10:16 01:27:07:03
ואז תהיתי לעצמי אם יהרגו אותם
אחרי שאלווה אותם עד לגבול

01:27:16:22 01:27:10:23
הם יגידו שתכננתי שיהרגו אותם במקום
מרחק ושאני אגיד שליוויתי אותם.

01:27:19:07 01:27:17:17
ככה היו מאשימים אותי,
לכן סירבתי לבקשתם.

01:27:26:10 01:27:19:21
ביום העשירי ביקשתי מהגיסים של
אחותי שיבואו אותי יחד ללוות אותם

01:27:31:00 01:27:26:17
בלילה לקחתי אותם
ויצאנו מהר מהכפר.

01:27:32:13 01:27:31:06
הלכתם ברגל?
-כן, הלכנו ברגל.

01:27:34:13 01:27:32:21
נשאת איתך נשק?
-כן.

01:27:38:05 01:27:34:18
מי עוד יצא איתך לדרך,

שני השבויים אתה ומי עוד?

01:27:40:21 01:27:38:24
גם שני הגיסים של אחותי היו איתנו.

01:27:42:13 01:27:40:24
ועוד שני הגיסים של אחותך?
-כן, וגם אני.

01:27:46:12 01:27:43:19
ואז הגענו לכפר שנקרא "טֹוּלָה"
היה גר שם אדם בשם קנ'א מְזַרְיָה

01:27:54:14 01:27:46:20
בנו של קנ'א מְזַרְיָה היה נשוי לבת
אחותי והם היו גרים במחוז גונדר

01:28:00:10 01:27:54:22
ואז הגענו לביתם, וגם בנה של אחותי
הגיע לשם כדי לבקר את אחותו

01:28:05:04 01:28:00:12
הוא היה גר באיזור שנקרא "וּוּדָר"
הוא היה השכן של החיילים שנפלו בשבי

01:28:06:22 01:28:05:07
השכן של השבויים?
-כן, הוא היה השכן שלהם.

01:28:10:04 01:28:07:08
אמרו כבר שהם מתו וקיימו הלוויה
והוא חזר מהלוויה לבקר את אחותו.

01:28:15:04 01:28:12:09
ואז כשהוא ראה אותם בחיים הוא נבהל
ושאל אותם אתם עוד בחיים!?

01:28:18:24 01:28:16:09
הם השיבו לו שהם ניצלו
בזכות האיש הזה (אני)

01:28:21:18 01:28:19:10
הוא אמר להם שכולם חושבים שהם מתו
ושהוא חזר מטקס ההלוויה שלהם.

01:28:26:03 01:28:24:08
הם השיבו לו שהם ניצלו
אודות העזרה שלי.

01:28:31:11 01:28:26:16

ואז אני אמרתי לו אם כבר פגשתי
אותך, אתה מכיר היכן הם גרים?

01:28:34:21 01:28:31:13
ושהם השכנים שלו, לכן ביקשתי ממנו
שייקח אותם לבתיהם.

01:28:37:16 01:28:35:00
וככה דאגתי שיגיעו לבתיהם בבטחה.

01:28:41:09 01:28:39:16
אחרת היו הורגים את האנשים האלו.

01:28:50:24 01:28:42:13
מעבר לזה,
כשהמסע לסודן התחיל,

01:28:54:11 01:28:51:12
רגע, לפני שנגיע למסע לסודן,
-בסדר

01:29:01:12 01:28:54:14
לגבי רוב היהודים מביתא ישראל,
באותו זמן מה הייתה הבחירה שלהם

01:29:08:07 01:29:01:14
מפלגת הדרך או קבוצת המורדים אידווי
לאיזו קבוצה רובם בחרו להצטרף?

01:29:14:03 01:29:08:18
הם בחרו בעיקר במפלגות "אידיווי"
ובמפלגת "אייאפא"

01:29:18:05 01:29:15:01
המפלגות האלו לא היו כולאים אנשים
על כך שאנשים עברו למפלגה אחרת

01:29:21:19 01:29:18:24
אבל מפלגת הדרג התעללו באנשים
כדי שלא יעברו למפלגות אחרות.

01:29:26:24 01:29:23:23
ולכן בגלל הנסיבות האלו,
הם בחרו במפלגות השניות.

01:29:30:00 01:29:27:04
זה בגלל שנתנו להם לנוע בחופשיות?
כן. בגלל שנתנו להם לנוע חופשי.

01:29:34:17 01:29:31:05

אלו דברים קרו עוד,
אלו חוקים חדשים חוקו,

01:29:44:01 01:29:35:06
האם חייהם של התושבים השתפרו
עקב ההפיכה השלטונית שהייתה שם?

01:29:49:19 01:29:44:08
לאחר זמן של לחימה, מפלגת "אידווי"
הפסידו במלחמה ועזבו את הכפר

01:29:53:00 01:29:50:07
לאחר מכן מפלגת "איהדיג"
הגיעה לכפר במקומם.

01:29:58:03 01:29:54:00
מפלגת "איהגיד" נכנסו לשלוט בכפר,
להבדיל ממפלגת ה"דרג"

01:30:05:18 01:29:59:01
הם דאגו לספק מזון ושתייה לאנשים
שיצאו להילחם לקשישים ופצועים

01:30:07:24 01:30:05:23
וגם היו נותנים זריקות
לאנשים חולים.

01:30:16:00 01:30:09:02
בנוסף הם עזרו לאנשים
להגיע לסודן עם רכבים

01:30:22:24 01:30:16:14
לכן התושבים בחרו במפלגת "איהדיג"
הם באמת היו טובים עבור התושבים

01:30:27:13 01:30:23:08
בזכותם הדרך לסודן נפתחה מחדש.

01:30:34:14 01:30:30:02
כמה זמן שירתת בקבוצות המורדים?

01:30:39:09 01:30:36:16
כשהנשקים שלהם היו
מתקלקלים או נשברים

01:30:44:22 01:30:40:08
הם היו מביאים אליי את הנשקים שלהם
שאתקן להם והייתי מתקן להם.

01:30:52:20 01:30:47:16

כמו כן גם למפלגת "איאפא"
הייתי מתקן להם את הנשקים

01:30:59:02 01:30:53:21
גם למפלגת "איהדיג" שהיה חסר להם
רובים הייתי מתקן עבורם.

01:31:01:08 01:30:59:08
הם היו באים עד אליך
כדי לתקן את הנשקים?

01:31:09:04 01:31:01:09
כן, הם היו שולחים אליי מכתב
שמסביר מה לתקן ומה חסר לנשק

01:31:12:11 01:31:09:09
ומבקשים ממני לתקן את הנשק
ולפגוש אותם במקום מסויים.

01:31:14:07 01:31:12:21
ככה היו מבקשים ממך?
-כן, ככה היו מבקשים ממני.

01:31:17:08 01:31:14:11
ואז כשהייתי מפרק ובודק את הנשק
הייתי רואה שנשבר חלק מסויים

01:31:20:13 01:31:17:18
הייתי זורק את החלק שנשבר
ומרכיב חלק חדש שהכנתי בעצמי

01:31:26:05 01:31:20:15
לאחר מכן הייתי בודק את הנשק על אש
חיה והולך להחזיר לו במקום שקבענו.

01:31:29:22 01:31:26:08
ואז הוא שואל אותי כמה כסף
לשלם לי בעבור התיקון

01:31:36:12 01:31:30:09
הייתי משיב להם שהם נלחמים לשחרר
את התושבים לכן אינני גובה מהם כסף.

01:31:40:08 01:31:36:17
לא היית גובה תשלום בעבור התיקון?
-לא רציתי שישלמו לי.

01:31:45:12 01:31:40:23
לאחר כל זה,
כשיצאנו למסע לסודן

01:31:53:16 01:31:46:12
אישה אחת מהעם שלנו נחלשה בדרך
ונשארה מאחור יחד עם ילדיה.

01:31:57:09 01:31:54:13
הלכתי לבקש מהחייל לתת לי לקחת אותם
והוא אמר לי לקנות אותם בכסף

01:32:01:21 01:31:58:07
לקנות בכסף את הבחורה?
כן, הוא אמר לקנות בכסף את האישה

01:32:04:01 01:32:02:03
ושאם אני מסכים לשלם
הוא ישחרר אותם.

01:32:11:04 01:32:05:17
השבתי לו בכסף, ממתי מוכרים בני אדם
באיזור שלנו כמו חפצים!

01:32:15:08 01:32:13:21
ואז שאלתי אותו אם הוא נשאר
באותו מקום,

01:32:20:22 01:32:15:21
הוא השיב לי שהם נשלחו למשימה לאזור
"צ'לגה" ושהם חוזרים אחרי שבועיים.

01:32:24:15 01:32:21:01
ואני תיכננתי לנסוע לעיר
גונדר ביום למחרת

01:32:28:17 01:32:25:05
הוא אמר לי שהוא לא יכול להישאר שמה
ואז חשבתי איזה פתרון יכול להיות.

01:32:33:13 01:32:28:20
אמרתי אנסה את האנשים שלובשים בגדים
לבנים, והם היו גובים כסף בעבור זה

01:32:34:23 01:32:33:17
מיהם אנשים שלובשים בגדים לבנים?

01:32:39:04 01:32:35:01
החיילים שהגיעו מהכפרים
הם היו נקראים לובשי בגדים לבנים.

01:32:43:04 01:32:39:20
הם היו מבקשים כסף על עבודתם, אמרתי

לו שאני מוכן לשלם כמה שהם רוצים.

01:32:46:07 01:32:44:00
ואז הוא קרא לשני החיילים הכפריים

01:32:56:02 01:32:47:23
ואמר להם שבמקום מסויים ישנה אישה
עם 4 ילדים שנשארה מאחור

01:33:01:17 01:32:57:05
הוא ביקש מהם להביא אותם, ויגידו לי
כמה כסף הם רוצה על עבודתם.

01:33:06:06 01:33:02:17
שאלתי אותם כמה כסף הם רוצים,
הם אמרו לי לשלם 300 ביר.

01:33:14:09 01:33:07:08
הסכמתי לשלם, ואז הוא כתב את זה על
נייר ונתן לחייל שאמר לי לקנות אותם

01:33:19:09 01:33:17:07
אני הכרתי את אותו החייל מפעם.

01:33:22:14 01:33:19:23
אבל אותה אישה ידעה להכין כלי חרס

01:33:27:00 01:33:23:17
הם אף לא ראו כלי חרס איכותיים
כמו אלו שנשים מביתא ישראל מכינות.

01:33:31:08 01:33:27:05
הוא רצה לנצל את האישה בעבודה שלה?
כן, הוא חשב שקיבל מתנה מאלוקים.

01:33:35:18 01:33:32:17
ובן שלה היה שומר על הצאן,
והבת שלה מביאה מים מהנהר.

01:33:37:09 01:33:35:20
מה הוא היה?
מי?

01:33:39:13 01:33:37:11
החייל היה מביתא ישראל או נוצרי?
-בוודאי שהוא נוצרי.

01:33:41:10 01:33:40:09
מישהו מביתא ישראל מסוגל לעשות
מעשה מתועב כזה!

01:33:44:08 01:33:41:11
החייל חטף את האישה?
-לא, היא נחלשה וביקשה מחסה.

01:33:48:20 01:33:46:09
ואז בזמן ששהינו במדבר בסודן

01:33:55:21 01:33:50:08
הבן אדם שהיה אחראי על בית החולים
הוא הביא את החולה ושם אותו במדבר

01:33:58:09 01:33:56:10
החולה לא היה יכול ללכת,

01:34:02:19 01:33:59:15
לכן ביקשתי מהם שיעזרו לי
להוביל את החולה למקום שיש בו מים

01:34:06:03 01:34:03:02
והם סירבו בתוקף בטענה שאין מישהו
שיסחב להם את הרכוש שלהם

01:34:12:24 01:34:06:07
ביקשתי מהם שנסחבו אותו על "ווסקה"
ווסקה זה אלונקה לסחיבת גופות.

01:34:19:23 01:34:14:05
לאחר חיפושים ממושכים מצאתי עץ,
ואז גזמתי את העץ והכנתי את האלונקה

01:34:22:18 01:34:20:06
ואז ביקשתי מהם שיסחבו איתי את
החולה על האלונקה

01:34:26:18 01:34:23:04
סחבנו את החולה עלינו כל המסע
במשך שישה ימים.

01:34:30:23 01:34:27:17
האיש שסחב איתי היה מאוד חזק,
במהלך המסע שלנו שערך שישה ימים

01:34:34:13 01:34:31:22
הגענו לאזור שחיו בו תושבים
ביום הרביעי למסע

01:34:37:21 01:34:35:10
שמענו תרנגולות מקרקרות,
הגענו לשכונת מגורים.

01:34:42:08 01:34:38:12
אבל התושבים של השכונה פחדו מחילופי
האש לכן הם עזבו לאזור הסוואנה

01:34:45:18 01:34:42:23
לא היה ניתן לראות את השכונות מרחוק
בגלל שהעצים הסתירו אותם.

01:34:48:20 01:34:46:11
ואז אמרתי לאנשים שהיו איתי
שיתפסו מחסה בשכונות הנטושות

01:34:51:07 01:34:49:11
ברגע שאוכל אני אוציא אותם משם.

01:34:55:16 01:34:51:24
ושהימים הקשים האלו של שנאה על בסיס
דת מוסלמי, יהודי, נוצרי יחלפו

01:34:58:21 01:34:56:10
לכן אמרתי להם שאחלץ אותם משם ברגע
שאני יכול וביקשתי מהם לתפוס מחסה

01:35:00:11 01:34:58:23
אני לא יכולתי לקחת אותם
בעצמי לתפוס מחסה

01:35:03:17 01:35:00:13
מכיוון שאנשים שסחבו איתי את החולה
על האלונקה היו נוטשים אותו

01:35:09:20 01:35:04:23
וככה דאגתי שכולם יתפסו מחסה,
ואז חזרנו שוב לכפר שלנו

01:35:13:14 01:35:10:02
ושלחנו את האנשים שרצו ללכת
לאזור "טקל-דנגאיי"

01:35:17:18 01:35:14:03
וככה הצלחתי להשאיר במחסה שאנחנו
תפסנו כ-50 אנשים חולים.

01:35:27:17 01:35:19:08
ולכן ביקשתי מאותו אדם שידאג להביא
אליי את האישה החולה שנחלשה בדרך.

01:35:33:17 01:35:28:13
ואז כתבתי לו מכתב

וביקשתי שימסרו את המכתב

01:35:38:15 01:35:35:07

במכתב היה רשום

לכבוד מר'

01:35:46:03 01:35:39:14

הנך מחזיק תחתיך גב' מסויימת יחד עם
4 ילדיה למרות ששמעתי שילד אחד נפטר

01:35:48:06 01:35:46:06

היו ארבעה ילדים לאותה גברת?

-כן, היו לה ארבעה ילדים.

01:35:52:04 01:35:48:09

אבל מכיוון שחששתי שהוא החביא את

הילד כתבתי לו שיש לה ארבעה ילדים.

01:35:56:00 01:35:53:12

רציתי לשמוע את מהאמא עצמה

שבנה נפטר ושקברה אותו.

01:36:00:11 01:35:56:19

לכן רשמתי לו במכתב: "אם אתה לא

מוסר אליי את הגברת יחד עם 4 ילדיה

01:36:06:07 01:36:01:16

אם לא תמסור אותם לשליחים ששלחתי

תדע שהנך חורץ את גורל חייך בעצמך"

01:36:08:17 01:36:06:23

כתבתי לו את המכתב הזה ושלחתי לו.

01:36:11:22 01:36:09:16

מסרו לו את המכתב.

-כן, מסרו לו את המכתב.

01:36:18:13 01:36:12:08

בהלוך לקח להם יום וחצי של הליכה,

ובחזור לקח להם יומיים להביא אותה.

01:36:23:01 01:36:20:18

שמחתי מאוד על כך

שהצליחו להביא אותה.

01:36:27:01 01:36:24:01

שאלתי אותה אם אכן בנה נפטר,

היא השיבה שכן

01:36:33:12 01:36:27:23

אמרתי לה שאם הייתם מתים בידי האל,
זה לא היה מציק למצפון שלי.

01:36:40:08 01:36:36:12

ואז לקחתי אותם תחת חסותי,
והחלטתי ללכת לעיר גונדר

01:36:48:08 01:36:41:16

ופתאום מחלת המלריה פרצה בכפרים,
האישה וילדיה חלו במחלה

01:36:50:00 01:36:49:05

לא יכולתי להמשיך איתם במסע!

01:37:00:22 01:36:51:14

ואז לקחתי את האישה למרפאה פרטית
על הפרד שנשאר לי מכל מה שמכרתי

01:37:05:09 01:37:01:08

במישור ובעלייה היא הייתה מחזיקה
היטב את האוכף

01:37:08:03 01:37:05:24

אבל בירידה היא לא יכלה להחזיק היטב
בגלל מחלתה.

01:37:13:06 01:37:08:20

לכן בירידה סחבתי אותה על הגב שלי
ואז בעלייה מעלה אותה עם הפרד.

01:37:17:12 01:37:13:20

לאחר מכן היא הבריאה מהמחלה
ואז התחלתי לטפל גם בילדיה.

01:37:20:06 01:37:17:24

טיפלתי בילדים שלה באותה הדרך
וגם הם הבריאו מהמחלה.

01:37:26:19 01:37:21:10

ואז בחודש ינואר תכננתי לנסוע
לעיר אדיס אבבה

01:37:30:21 01:37:27:05

אבל אמרתי לעצמי שיכול להיות שנשארו
מאחור עוד אנשים כמו האישה הזאת,

01:37:35:08 01:37:31:01

לכן החלטתי ללכת לשאול אנשים בשוק.
הגעתי לשוק והתחלתי לשאול אנשים

01:37:40:04 01:37:35:14
אם הם מכירים יהודים שנשארו מאחור
בזמן שהם עברו דרך הכפר שלהם

01:37:45:05 01:37:40:12
השיבו לי שיש שאדם מסויים חטף מישהי
מהוריה והשאיר אותה מאחור יחד איתו.

01:37:47:14 01:37:46:09
שאלתי היכן הם נמצאים,
הם אמרו לי את המקום.

01:37:50:17 01:37:48:18
למעשה הכרתי את הבן אדם.

01:37:52:07 01:37:51:00
את הבן אדם שחטף אותה?
כן.

01:37:55:08 01:37:52:09
אבל הם עזבו את הכפר שלהם
ועברו לחיות בכפר אחר.

01:38:04:08 01:37:58:10
ואז אחרי שהסתובבתי בשוק כל היום,
חזרתי וסיפרתי להם שאיתרתי עוד אישה

01:38:08:14 01:38:04:12
שאלו אותי מי האישה, השבתי להם
שזו אישה שחטפו אותה מהוריה

01:38:11:03 01:38:08:23
שאלו אותי מה אני מתכוון לעשות,
השבתי להם שאני אחלץ אותה משם.

01:38:19:04 01:38:14:21
האחיות שלה שהיו איתנו
ביקשו שאחלץ אותן קודם.

01:38:21:15 01:38:20:17
הן אמרו לי אתה רוצה למות בגלל זה!?

01:38:27:03 01:38:22:24
אם הוא הצליח לחטוף אותה מהוריה
איך אני אצליח לחלץ אותה!

01:38:29:01 01:38:27:20
ושהיא כבר אישתו של אותו האיש!

01:38:32:15 01:38:30:18

השבתי להם שהאל יודע איך לחלץ אותה!

01:38:36:01 01:38:34:00
ואז החלטתי "לשאול" ציפורי דרך.

01:38:38:21 01:38:36:22
כבר מכרתי את הפרד שלי
למישהו שהיה שושבין,

01:38:43:16 01:38:38:23
שלחתי לו מכתב לבקש שייתן לי את הפרד
בגלל שאני צריך להגיע למקום מסויים

01:38:47:09 01:38:44:19
אם הייתי אומר לו שהמקום רחוק,
הוא היה מצטרף אליי

01:38:49:24 01:38:47:22
בנוסף לזה היו לו אויבים שם
שרצו להחזיר לו נקמת דם.

01:38:55:01 01:38:52:11
אתה לא רצית שהוא יבוא איתך?
-לא רציתי שיבוא איתי

01:38:59:02 01:38:55:03
מכיוון שכל הדודים של האויבים שלו
נמצאים באותו כפר

01:39:03:16 01:38:59:19
לכן אמרתי לו שאני הולך
לשכונה סמוכה ולחזור חזרה.

01:39:07:15 01:39:04:08
ואז היה דבר שנקרא ציפורי דרך,
למחרת "שאלתי" את ציפורי הדרך.

01:39:10:04 01:39:07:23
אתה מתכוון לציפורים שסיפרת קודם?
-כן.

01:39:13:20 01:39:11:16
הציפורים שכיוונו אתכם בדרך חזרה?
-כן.

01:39:18:14 01:39:14:04
הציפורים שאמרו שאין אויבים בדרך?
-כן, שהאויב לא יפגוש אותי.

01:39:23:14 01:39:18:24

איך הייתם "שואלים" את הציפורים?
-היו ציפורים שהיו צועקות.

01:39:25:22 01:39:23:17
הייתם צריכים רק להקשיב לציפורים?
-כן, מקשיבים להם.

01:39:28:19 01:39:26:22
כל ציפור נמצאת במקום אחר.

01:39:30:15 01:39:28:22
אלו היו ציפורים מסויימים?
-כן.

01:39:34:12 01:39:30:18
מה השמות של הציפורים?
-"גורמ-היילה"

01:39:40:21 01:39:34:16
"וואסה", "הרש"
-"גורמ-היילה", "וואסה",

01:39:44:11 01:39:41:22
"הרש" בסך הכל היו שלושה סוגים
של ציפורים.

01:39:50:14 01:39:45:22
שומעים את הקול של אחד הציפורים?
-כן.

01:39:52:12 01:39:50:22
הציפור הראשון שצועק הוא
ציפור שנקרא "גורמ-היילה".

01:39:55:02 01:39:53:17
הוא צועק ראשון?
-כן.

01:40:02:08 01:39:56:00
אם ה"גורמ-היילה" צועק מכיוון
השמאלי, המצב טוב ואין חשש

01:40:06:20 01:40:04:06
בהתחלה שמעתי את ה"גורמ-היילה"
מצד שמאל אמרתי לעצמי שהדרך בטוחה.

01:40:12:06 01:40:07:00
אחרי שהתקדמתי קצת, הציפור שנקראת
"וואסה" צעקה מצד ימין.

01:40:15:21 01:40:12:18
זה צריך להיות ע"פ צד ימין ושמאל?
-כן.

01:40:18:21 01:40:16:07
ואז הציפור צעקה מצד ימין, אם היא
הייתה צועקת מצד שמאל זה לא היה טוב

01:40:22:12 01:40:19:17
זה לא טוב אם הציפור גורמ-היילה
צועקת בכיוון שהציפור "וואסה" צעקה

01:40:23:15 01:40:22:14
אם זה ככה זה לא טוב!

01:40:26:15 01:40:24:06
לכן הציפור "וואסה" צעקה בכיוון
הימני וזה היה טוב עבורי.

01:40:32:21 01:40:26:21
אחרי שהתקדמתי עוד הציפור "הרש"
צעקה בכיוון ש"גורמ-היילה" צעקה

01:40:36:17 01:40:33:04
זהו גם האיזור של הציפור "הרש".
אמרתי שהדרך בטוחה טוב והמשכתי ללכת

01:40:42:14 01:40:37:02
המשכתי ללכת עוד ועוד במשך היום ואז
נהיה חושך, לכן ישנתי במקום מסויים.

01:40:47:16 01:40:44:11
ישנת בבית של מישהו?
-כן, הכרתי את האנשים שישנתי אצלם.

01:40:51:01 01:40:48:04
ישנתי אצלם ולמחרת אמרתי להם
שאני הולך למקום מסויים

01:40:52:24 01:40:51:03
וביקשתי מהאב המשפחה שייקח
אותי לאותו מקום

01:40:59:17 01:40:53:01
אמרתי לו שהם עזבו לכפר אחר, ביקשתי
ממנו שייקח אותי לשם והוא הסכים.

01:41:04:04 01:41:00:15
איך שהגעתי אליו הוא הציע לי לשחוט
תרנגולת לכבודי, ואני סירבתי

01:41:06:04 01:41:04:08
הוא השיב לי הלוואי שהיה לי עז
לשחוט לכבודך במקום תרנגולת.

01:41:11:05 01:41:08:18
אכלתי את שהגישו לי ואז לקח אותי
לכפר שאותה אישה נמצאת בו.

01:41:14:20 01:41:11:18
ואז הוא אמר לי, כדי שלא יגידו
שהוא הביא אותי לאותו כפר

01:41:20:14 01:41:15:14
הוא אמר שאחיו גר בכפר הסמוך ושהוא
ילך אליו, והראה לי את הכפר שחיפשתי

01:41:28:03 01:41:20:16
אמרתי לו בסדר, ואז הוא אמר שאישתו
של אחיו ילדה ויבוא לבקר אותה.

01:41:30:18 01:41:28:07
אמרתי לו בסדר וביקשתי ממנו שיפגוש
אותי כשיבוא לבקר את אישתו של אחיו.

01:41:34:05 01:41:32:08
כאילו לא נפגשתם לפני כן?
-כן.

01:41:37:00 01:41:34:07
כדי שלא יחשבו שהוא הביא אותי לשם
ביקשתי ממנו שיפגוש אותי שם.

01:41:43:05 01:41:37:22
ואז הגעתי לכפר שלהם, אני מכיר אותם
אמרתי להם שלום הם קיבלו אותי בברכה

01:41:47:02 01:41:43:16
בביתם אמרו לי שהגעתי ביום שלא הכנו
משקה "טלה" במקום זה הכינו משקה דבש

01:41:54:11 01:41:49:01
שילמתי עבור הדבש, ואז הביאו לי גם
גבינות וחמאה ואכלתי את זה.

01:41:57:18 01:41:55:04
מה אכלת אינג'רה עם חמאה?
-כן, אינג'רה עם חמאה.

01:42:01:13 01:41:58:17

האבא לא היה בבית,
רק הבן שלו היה שם

01:42:05:03 01:42:01:22
אמרתי לו שבאתי הנה
כדי לקחת איתי אישה מסויימת

01:42:07:09 01:42:05:09
הוא שאל איך קוראים לאישה,
אמרתי לו את שמה

01:42:09:11 01:42:07:15
הוא שאל מיהם הוריה של האישה
אמרתי לו את שמם של הוריה.

01:42:14:05 01:42:10:01
הוא שאל למה באתי לקחת אותה,
השבתי לו בגלל שהיא מביתא ישראל.

01:42:17:01 01:42:14:22
ואז הוא אמר לי שהם אמרו שהם
נוצרים וביקשו מהם מחסה.

01:42:19:21 01:42:17:23
הם אמרו שהם נוצרים וביקשו מחסה?
-כן.

01:42:24:14 01:42:20:15
הרי הם ביקשו מהם מחסה בגלל שנחלשו
בדרך, לכן הם אמרו להם שהם נוצרים.

01:42:29:01 01:42:24:17
באותו הכפר התושבים האשימו את
היהודים שבזמן שהם יצאו לסודן

01:42:32:00 01:42:29:16
היהודים האכילו את הצאן שלהם
בשדות של תושבי הכפר.

01:42:37:13 01:42:32:07
לכן היהודים שביקשו מהם מחסה פחדו
שיאשימו אותם בזה שוב

01:42:41:24 01:42:37:20
לכן אמרו להם שהם נוצרים
ושהם רק התלוו ליהודים.

01:42:46:15 01:42:42:14
אמרו להם אם אתם יהודים תעשו עבורנו
עבודות בברזל, טקסטיל, וכלי חרס

01:42:47:24 01:42:46:18
והם הכחישו שהם לא יהודים.

01:42:52:01 01:42:48:17
ואז אמרו להם שאם הם נוצרים הם יתנו
להם לעסוק בעבודות רגילות,

01:42:58:23 01:42:52:02
כמו עבודה בשדות ותלישת עשבים
נתנו להם לעבוד בעבודות האלו.

01:43:04:18 01:42:59:19
ככה היהודים חיו אצלם לזמן מה, ואז
כשהם עזבו, לא שיחררו את אותה האישה

01:43:13:09 01:43:07:14
בעלה של האישה נמצא באותו הכפר
בנוסף הייתה לה ילדה ביחד עם אמה

01:43:18:07 01:43:14:11
הם שלחו את הילדה יחד עם הוריה של
האישה ורק אותה השאירו מאחור.

01:43:20:19 01:43:18:23
שלחו את הבת שלה?
כן.

01:43:27:23 01:43:20:24
הבחור שהשאיר אותה היה פושע שגורש
בית אביו, הוא היה גנב.

01:43:30:23 01:43:28:11
הבחור שהשאיר מאחור את האישה?
כן, הבחור שהשאיר אותה מאחור.

01:43:38:22 01:43:31:20
בנוסף ההורים שלה עשו אסיפה ודרשו
שיגלו להם מיהו הגנב שחטף את בתם.

01:43:41:08 01:43:39:22
מז"א שיגלו להם מיהו הגנב?

01:43:46:11 01:43:41:14
שיש גנב בתוכם, אם הם הכירו את הגנב
שיגידו להם מיהו הגנב.

01:43:51:16 01:43:47:20
למרות שהתושבים ידעו מיהו הגנב,
הם העדיפו שיתפסו אותו לבדם

01:43:56:23 01:43:52:03
כדי שהגנב לא ייתפס וייהרג בגללם
לכן הם אמרו שאין בתוכם גנבים.

01:43:59:10 01:43:58:00
הם שאלו שוב אם אין גנבים
בתוכם והתושבים השיבו שאין

01:44:04:21 01:44:00:12
ואז עשו אסיפה שוב
ביום אחר ואמרו להם

01:44:08:08 01:44:05:04
שהם לא שיקרו מכיוון שהם
לא ראו את גנב בזמן המעשה

01:44:12:08 01:44:09:05
וביקשו מהם להצביע על מישהו
שלא טורח לעבוד כמוהם בשדות

01:44:15:09 01:44:13:12
מישהו ששותה שתיה חריפה עד הערב.

01:44:21:07 01:44:17:08
מישהו שקונה כל הזמן בגדים חדשים,
ביקשו מהם להגיד להם מיהו האדם הזה.

01:44:24:10 01:44:21:09
אמרו להם באסיפה מאיפה לדעתם
אדם כזה משיג את הכסף!

01:44:27:00 01:44:24:21
באותו זמן הבחור שחטף את
האישה פחד שיגיעו אליו

01:44:33:20 01:44:28:02
לכן הוא ברח למקום שנקרא "מתמה"
שמפלגת ה"דרך" שלטו באותו אזור.

01:44:37:04 01:44:34:09
הוא העביר את האחריות על האישה
לאביו ולאחיו וברח לשם.

01:44:41:14 01:44:39:03
אחרי זה הגעתי לכפר שלהם
בעזרת הציפורים.

01:44:48:16 01:44:44:19
ואז אחיו של הגנב אמר לי שהאישה

נוצרייה, השבתי לו שהיא יהודייה

01:44:51:14 01:44:49:15
הוא אמר כשהיהודים הגיעו אליהם
הם אמרו להם שהם יהודים

01:44:54:21 01:44:51:23
השבתי לו שבצדק אמרו להם שהם נוצרים
הוא אמר שהם יכלו להכין להם כלי חרס

01:45:00:22 01:44:55:13
אמרתי לו שאם מישהו היה משתכר הייתם
מאשימים את היהודים שקיללו אותו.

01:45:03:18 01:45:02:23
הם פחדו מהיהודים!

01:45:10:08 01:45:05:13
ואז הוא אמר שיידע את האישה, אבל
לדעתו היא לא תסכים לחזור איתי יחד.

01:45:14:07 01:45:10:23
אחותו ילדה באותו זמן באותה הזדמנות
הלך לומר לאישה שבאתי לקחת אותה.

01:45:16:16 01:45:14:11
אמרתי לו שיגיד לה שאני כאן ואם היא
תרצה להישאר היא יכולה להישאר אתכם.

01:45:18:22 01:45:17:16
ואז הוא הלך להגיד לאישה
שבאתי לקחת אותה.

01:45:26:12 01:45:19:11
בעצם הוא לא הלך אליה להגיד לה
אלא הסתובב בכפר וחזר אליי

01:45:29:11 01:45:26:18
ואמר לי שהיא מסרבת לעזוב
אותם ולחזור איתי.

01:45:34:00 01:45:29:21
הוא טען שהיא לא רוצה ללכת, אם היא
הייתה רוצה, הייתה הולכת עם הוריה.

01:45:36:24 01:45:35:01
האמנתי לו שהוא דיבר אמת שאלתי אותו
שוב, היא סירבה לחזור הוא השיב כן.

01:45:43:19 01:45:37:17

אמרתי לו בסדר, ארכב על הפרד ואחזור
לבד, למרות שהבאתי את הפרד בשבילה.

01:45:51:07 01:45:44:00

ואז אמרתי לו שאלך לבקר את אחותו
שילדה וגם להיפרד מהאישה והלכתי.

01:45:54:22 01:45:51:21

הגעתי לשם וראיתי את האיש שכיוון
אותי לכפר שלהם, וגם עשו טקס קפה

01:45:58:02 01:45:56:06

אותו האיש שהראה לי את הכפר שלהם.
-כן, האיש שקבעת להיפגש איתו שם?

01:46:00:24 01:45:58:06

כן, נפגשנו שם ואמרנו שלום אחד לשני
שאלתי אותו אם הוא חי באותו כפר,

01:46:03:21 01:46:01:02

הוא השיב שלא, אלא שהוא בא
באותו היום כדי לבקר אותם

01:46:07:19 01:46:03:24

אמרתי לו שגם אני הגעתי לשם היום
ואיך לא נפגשנו ככה אמרנו אחד לשני.

01:46:11:19 01:46:09:09

האישה שבאתי לקחת היא הכינה את הקפה
ואז פניתי אליה ואמרתי לה

01:46:17:18 01:46:12:17

שבאתי עד הנה כדי לקחת אותה
למשפחתה ומדוע היא סירבה לך,

01:46:20:00 01:46:18:13

היא השיבה לי
שהיא לא סירבה לדבר כזה!?

01:46:22:06 01:46:21:00

ואז שאלתי אותה מה הסיבה,

01:46:27:10 01:46:22:18

היא השיבה שהיא רוצה לקבל את כספה
בעבור הבגדים שהיא תפרה לאנשים.

01:46:31:08 01:46:28:16

באותו זמן אב המשפחה
חזר לאותו הבית

01:46:37:22 01:46:32:10
האבא של הבחור הפושע שחטף
את האישה והיה בעלה

01:46:42:04 01:46:38:06
אני מכיר את האבא הוא גידל אותי,
נפגשנו ואמרנו שלום אחד לשני

01:46:46:15 01:46:42:05
ואז הוא שמע את הסיפור,
וביקש שנתאם מועד להחזיר אותה

01:46:53:14 01:46:46:17
הוא אמר שבתוך שבוע הוא ישלח לי את
האישה לשוק לאחר שתקבל את כספה.

01:46:59:00 01:46:54:12
אותו היום היה יום שני, וביום חמישי
קבעתי לנסוע לעיר גונדר.

01:47:05:00 01:47:00:18
אמרתי לאותו אבא שאין לי מה להסתיר
ממנו שביום חמישי אני נוסע לגונדר

01:47:08:01 01:47:05:19
אמרתי לו שאני עוזב את אתיופיה
יחד עם אישתי וילדיי

01:47:11:15 01:47:09:23
אמרתי לו שאינני מסתיר
ממנו שום דבר.

01:47:17:10 01:47:12:00
ומי שליווה אותי עד הגבול שמפלגת
"דֶרְג" שלטו בו הם המורדים.

01:47:22:05 01:47:17:13
כשהלכתי לכפר הם באו איתי גם, בגלל
שחשבו שיש מישהו שצריך לעצור אותו.

01:47:26:16 01:47:24:03
ככה הגעת לשם?
-כן, ואז הם המשיכו בדרכם.

01:47:31:03 01:47:26:18
אבל בדרך חזרה הם אמרו לי
שנחזור איתם ביחד

01:47:34:24 01:47:31:06
לכן אמרתי לאביהם, שהייתי מסכים

להישאר אפילו שבועיים

01:47:37:18 01:47:35:01
אבל בגלל שהם קבעו איתי ביום חמישי
אני חייב לחזור איתם לגונדר.

01:47:40:05 01:47:38:11
ואז האבא שאל מה ניתן לעשות,

01:47:43:08 01:47:40:23
אמרתי לו שהם יתנו לה את הכסף, ואז
יגבו את זה מאנשים שחייבים לשלם לה

01:47:44:20 01:47:43:09
הוא השיב לי שאחרי שהיא תעזוב
אף אחד לא יחזיר להם את הכסף.

01:47:45:23 01:47:45:00
ואז אמרתי להם
שיעזבו את הכסף!

01:47:52:05 01:47:47:02
ואז הוא ביקש שלפחות יתנו לה נעליים
היא מדדה כל מיני נעליים של נשים

01:47:57:09 01:47:52:08
כף הרגל שלה היה בגודל של היד שלי
ולא הצליחו למצוא נעליים במידה שלה.

01:47:59:17 01:47:57:21
אמרתי להם שזה בסדר,
שהיא תרכב על הפרד כל הדרך.

01:48:05:15 01:48:00:20
ואז העליתי אותה על הפרד
והתחלנו ללכת, הלכנו עוד ועוד

01:48:13:05 01:48:06:21
הלכנו במשך היום אז כבר נהיה צהריים
ומשם המשכנו ללכת עד שהשמש שקעה

01:48:19:13 01:48:14:02
השמש שקעה ונהיה חושך, באותו זמן
ליווה אותנו נער ששילמתי לו כסף.

01:48:25:04 01:48:19:24
המתנו מעט במקום מסויים
ואז נהיה ירח מלא והמשכנו ללכת עוד

01:48:27:10 01:48:25:13

כשנהיה בוקר הגענו לכפר שלנו.

01:48:35:11 01:48:29:11
כשהגענו לשם, הרי התושבים הם נוצרים
והם ראו את האישה שהחזרתי קודם

01:48:39:16 01:48:35:20
ואז ראו שהחזרתי גם את האישה הזאת
הם נדהמו ושאלו מאיפה הבאתי אותה,

01:48:44:19 01:48:39:24
סיפרתי להם שכשהם היו במחסה מישהו
חטף מהוריה והשאיר אותה בכפר שלו.

01:48:51:12 01:48:46:03
הם אמרו לי מה יהיה עם הגורל שלך
באם היו הורגים אותך בדרך!

01:48:54:10 01:48:52:14
אתה מסכן את עצמך
מבלי שאף איש ביקש את עזרתך!

01:48:59:10 01:48:55:16
השבתי להם שאני לא אמות וגם אם אמות
זה לא בגלל שגינתי או שדדתי אנשים

01:49:02:17 01:48:59:11
אלא יגידו שמתתי בגלל שנסייתי לעזור
לעם שלי, בנוסף האל תמיד שמר עליי.

01:49:08:23 01:49:04:02
ואז למחרת של אותו יום נסעתי לגונדר
ומגונדר נסעתי לאדיס אבבה.

01:49:14:03 01:49:10:13
את שתי הנשים שחילצתי
מסרתי אותן להורים שלהן.

01:49:16:01 01:49:14:13
מסרת אותן להוריהן,
-כן, מסרתי אותן.

01:49:19:00 01:49:16:11
עשית מעשה מאוד יפה!

01:49:30:21 01:49:25:15
בזמן שנלחמתם
נגד מפלגת ה"דרך"

01:49:39:02 01:49:31:02

אתה זוכר סיפור גבורה מסויים
שהיה ראוי לו לכבוד?

01:49:43:05 01:49:39:11
באופן אישי לא רציתי שיספרו
עלי סיפורי גבורה.

01:49:49:22 01:49:43:09
כפי שסיפרת לי קודם שחילצתי שתי
נשים, האם יש לך עוד סיפורים כאלו?

01:49:51:19 01:49:50:01
הסיבה שלא רציתי
סיפורי גבורה

01:49:56:19 01:49:54:05
מכיוון ששלטון ה"דָּרְג" גייסו אנשים
לצבא שלהם בכוח ללא רצונם

01:50:02:19 01:49:57:10
הם היו חוטפים ושודדים את
האנשים בשדות ובשוק.

01:50:09:06 01:50:03:23
לכן לא אהבתי לספר שהתעמתתי
עם מישהו ושהרגתי אותו.

01:50:14:15 01:50:10:04
בסמוך לכפר שלנו היה מחנה צבאי
שנקרא "סאנג'ה"

01:50:18:14 01:50:14:17
הם שיגרו עלינו מרגמות
שנפלו על בתים שלנו

01:50:24:19 01:50:18:16
לכן אמרנו שאנחנו חמושים בנשק ושלא
נשב ונסתכל עליהם כמו נשים

01:50:28:11 01:50:25:17
בזמן שהם מתקרבים אלינו
לשרוף את הבתים שלנו

01:50:30:22 01:50:28:24
לכן בגלל זה הם יצאו להילחם נגדם.

01:50:35:12 01:50:31:05
אני לא רציתי שתיווצר מלחמה,
אבל רוב הנוצרים רצו לצאת למלחמה

01:50:41:14 01:50:36:00
הם נלחמו לחטוף את נשקים, אפשר לומר עליהם שהם היו כמו צבועים.

01:50:48:12 01:50:43:00
כשחיילי שלטון ה"דרך" נהרגו הם קברו 4-5 גופות שלהם ביחד.

01:50:52:17 01:50:49:08
לאחר שקברו אותם והיה ניתן לראות את קצה המצעים שהגופות עטופים בהם,

01:50:59:12 01:50:53:10
הם היו מושכים את המצעים בכל כוחם וכשהם לא הצליחו להוציא אותו

01:51:04:21 01:50:59:17
הם היו מצמידים את זה לאדמה קורעים בעזרת סכין ועושים מזה מטפחת לראש.

01:51:10:02 01:51:08:21
בגלל שהם היו עושים דברים כאלו,

01:51:13:16 01:51:10:03
אמרתי לעצמי ששלטון הדרג הכריח את אותם החיילים להילחם בנו

01:51:17:14 01:51:13:19
לכן לא הסכמתי לעשות דברים כאלו!

01:51:25:18 01:51:22:15
היינו מוכרחים להילחם בהם, למרות שבאופן אישי לא רציתי לצאת להילחם.

01:51:32:21 01:51:27:00
מהו הדבר שאתה הכי מתגעגע אליו בחיים שהיו לך באתיופיה?

01:51:36:06 01:51:33:15
מכיוון שזו שאלתך אחרונה,

01:51:40:13 01:51:38:15
הדבר שאני הכי מתגעגע אליו,

01:51:49:16 01:51:42:14
אני נזכר במדינה עצמה ובכפר שנולדתי וגדלתי בו

01:51:55:08 01:51:50:01
כמו כן היו לי שמה הרבה חברים

שהיו עבורי כמו אחים שלי.

01:52:00:07 01:51:55:19
חוץ מזה החיים שהיו לנו שם
היו חיי סבל,

01:52:03:23 01:52:02:19
וחיים של עוני!

01:52:08:10 01:52:04:18
בנוגע לרכוש הפרטי שלי,
כאילו זה הרכוש של אחרים

01:52:14:19 01:52:09:22
הייתי נבהל וקם באמצע לילה ובודק
ברפת שלא גנבו את הצאן והבקר.

01:52:20:12 01:52:15:12
אפילו כשהלכתי לבד הייתי
חושש שמישהו יפגע בי.

01:52:25:10 01:52:21:20
אבל פה בארץ נשים וגברים הולכים לאן
שהם רוצים בלי חשש שיקרה להם משהו.

01:52:31:03 01:52:25:14
נשים אינן מפחדות ללכת לבדן,
הגברים לא צריכים להתלוות אליהן

01:52:34:04 01:52:32:05
ולצעירים יש להם אור כל הלילה.

01:52:44:00 01:52:35:20
אפילו כשיורד גשם, אין הצפות שבגללן
נתקענו בלילות כפי שהיה באתיופיה

01:52:49:20 01:52:45:00
אבל כשירד גשם באתיופיה
המים נכנסו לבתים והציפו אותם

01:52:53:21 01:52:50:06
כשהיו שם הצפות
המים הגיעו לכל מקום.

01:52:57:21 01:52:54:24
אבל כשעליתי לארץ
וראיתי איך אנשים חיים פה

01:53:00:08 01:52:58:17
חשבתי שאני לא נמצא

על עלי אדמות!

01:53:04:11 01:53:00:23

חשבתי שאנשים חיים פה
בין הקרקע לשמיים.

01:53:07:21 01:53:04:13

בהשוואה לחיינו באתיופיה,
אדמת אתיופיה נמצאת הכי למטה.

01:53:12:15 01:53:09:04

מה אנחנו עשינו בעבור האל
שזיכה אותנו לעלות לארץ!

01:53:16:01 01:53:12:24

הגענו ארצה בזכות הבטחתו
של האל לאבותינו.

01:53:20:01 01:53:16:08

במה אנחנו שימחנו את האל,
חוץ מלעשות חטאים.

01:53:23:12 01:53:20:13

עם כל מה שיש לנו היום
אנחנו בעצמנו,

01:53:27:15 01:53:24:22

הערבים במילא הם האוייבים שלנו,
אבל בעצמנו רבים אחד עם השנייה

01:53:29:21 01:53:28:00

את רואה ששוחטים בסכין
אימהות לילדים!

01:53:35:05 01:53:31:09

אני רק מאחל שהאל יסלח לנו
על כל המעשים שלנו.

01:53:36:22 01:53:35:07

לכן אין שום דבר שאני
נזכר בו באתיופיה!

01:53:40:21 01:53:37:03

אבל עשיתי שמה
הרבה מעשים טובים

01:53:46:01 01:53:41:10

ליוויתי אנשים שהלכו לסודן, אירחתי
אותם ונתתי להם מקום לישון בו

01:53:49:13 01:53:46:23
החזרתי רכוש שנשדד לאנשים
לכן בגלל הדברים האלו,

01:53:56:09 01:53:50:08
אנשים יצאו למסע לסודן, בגלל שסמכו
על כך שיפגשו אותי ואני אסייע להם

01:54:00:06 01:53:56:16
ואז שלטון ה"דרך" התחילו לשלוח
אליי חיילים סמויים

01:54:05:19 01:54:02:08
כשהם באו להכניע אותי,
נמלטתי לסודן.

01:54:11:06 01:54:07:22
ואז הגעתי לסודן.
לאחר שהגעתי לסודן,

01:54:19:18 01:54:13:18
אנשים עשו אסיפה ואמרו לי
שבאתי לפיה עזרתי להמון אנשים

01:54:22:15 01:54:20:15
לכן עליי לסייע לחלץ
את האנשים מסודן,

01:54:27:04 01:54:22:20
אנשים שמילאו את התפקיד לפני עשו
מעל ומעבר ועליהם לנוח קצת

01:54:29:07 01:54:27:14
לכן אמרו לי שעליי לסייע לאנשים.

01:54:33:23 01:54:29:12
כשיצאתי למסע לסודן דאגתי שיהיה
להוריי מחסה ליד אנשים נוצרים

01:54:37:19 01:54:35:02
אמרתי להם לבוא איתי למסע, אבל הם
השיבו שלא ישרדו את המסע בגילם.

01:54:42:10 01:54:38:06
הוריי אמרו לי הרי אתה נמלט,
איך תיסחב אחר כך שני קשישים למסע

01:54:46:16 01:54:44:00
בנוסף לאשתך וילדייך,
איך תצא ככה למסע בסודן!?

01:54:56:04 01:54:49:10
גם אישתי אמרה לי במקום שהיא תראה
שמתעללים בי, היא תלך איתי לכל מקום

01:55:00:11 01:54:57:22
ואז אחרי אתגרים רבים
הגענו לסודן.

01:55:07:13 01:55:01:20
אישתי הייתה בהריון של בני
שנכנס אחרון

01:55:14:12 01:55:09:16
ואז כל דבר קורה בעתו, לאחר שבוע
בסודן היא ילדה אותו.

01:55:19:08 01:55:16:11
אחרי שגידלה אותו,
היא ילדה את אחיו הקטן

01:55:23:00 01:55:20:21
ורק אז כולנו עלינו לארץ!

01:55:24:20 01:55:23:08
הסיפור שלכם מרתק!
-כן.